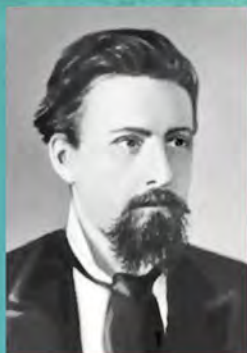
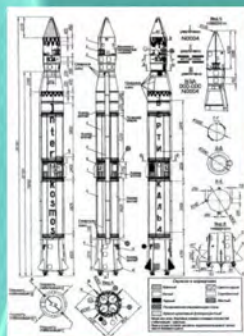
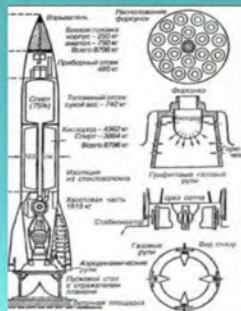

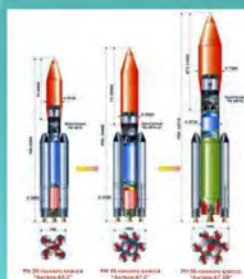
Чернігівська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Внесок
чернігівців
у розвиток

КОСМОНАВТИКИ
Біобібліографічний
показник

Чернігівська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Внесок чернігівців у розвиток космонавтики

Біобібліографічний показник

Чернігів
2019

УДК 016:929.7(477.51) (092)+629.7(477.51) (092) (01)
В 60

Внесок чернігівців у розвиток космонавтики :
В 60 біобібліогр. покажч. / Черніг. ОУНБ ім. В. Г. Короленка ;
уклад. О. М. Плаунова ; ред. О. І. Іваненко; відп. за вип.
І. М. Аліференко. – Чернігів, 2019. – 68 с.

У покажчик вміщено біографічні відомості та публікації про діяльність чотирьох видатних винахідників, вчених-ракетобудівників, життєвий шлях яких пов'язаний з Чернігівщиною: Миколу Кибальчича, Сергія Корольова, Василя Будника та Леоніда Кучму. До видання увійшли публікації з мемуарної літератури, довідкових, енциклопедичних, історичних періодичних та інших видань.

Покажчик адресовано викладачам, учителям, студентам, працівникам музеїв, архівів, краєзнавцям та всім, хто цікавиться історією науки і техніки.

УДК 016:929.7(477.51) (092)+629.7(477.51) (092) (01)

Від упорядника

Всесвіт завжди надзвичайно вабив людство. Його хотіли пізнати, йому присвячували свої мрії та теоретичні розробки багато талановитих особистостей.

У покажчику зібрано літературу про чотирьох видатних винахідників, вчених-ракетобудівників, життєвий шлях яких пов'язаний з Чернігівщиною: Миколу Кибальчича, Сергія Корольова, Василя Будника та Леоніда Кучму. Кожному з них присвячено окремий розділ видання. На початку розділів надана коротка біографічна довідка про життя та діяльність. Література в розділах розміщена за алфавітним порядком прізвищ авторів.

Пошук джерел про чернігівських винахідників і науковців у галузі ракетобудування здійснений на основі енциклопедичних довідників, архівних матеріалів, періодичних та інших видань, мемуарної літератури.

Посібник супроводжується допоміжним довідковим апаратом, що складається з іменного покажчика. Опис літератури здійснено відповідно до чинних державних стандартів.

Видання розраховане на викладачів, учителів, студентів, працівників музеїв, архівів, краєзнавців та всіх, хто цікавиться історією науки і техніки.

Електронний варіант цього видання можна переглянути на сайті бібліотеки у розділі «Електронна бібліотека» за адресою: <http://libkor.com.ua/index.php?id=3&sid=1&pid=3>

КИБАЛЬЧИЧ МИКОЛА ІВАНОВИЧ (1853–1881)

Поза всяким сумнівом, геніальним українським винахідником у галузі ракетобудування XIX ст. був Микола Іванович Кибальчич. Народився він 19 жовтня 1853 року в місті Короп на Чернігівщині у родині священика. Підлітком пішов на серйозний конфлікт із батьком, покинув духовну семінарію у Чернігові і вступив до Новгород-Сіверської гімназії, яку закінчив зі срібною медаллю. У 1871 році вступив до Петербурзького інституту інженерів шляхів сполучення, згодом перейшов до Медико-хірургічної академії, де познайомився з народовольцями та їхніми ідеями. У 1875 році за зберігання нелегальної літератури був заарештований і майже три роки провів у Лук'янівській в'язниці в Києві, після чого його звільнили під нагляд поліції, заборонивши продовжити освіту. Згодом Кибальчич працював у підпільних друкарнях і в так званих «пекельних лабораторіях», де виготовляли вибухівку і зброю для терористичних актів. Брав участь у підготовці замахів на царя Олександра II. Останній, успішний замах відбувся 1 березня 1881 року. Через 17 днів Миколу Кибальчича арештували. Проект пристрою для реактивних польотів він розробив у останні дні свого життя: ескіз космічного корабля було видряпано уламком гудзика на стіні тюремного каземату. Перед стратою Кибальчичу вдалося передати папери з розробками реактивного літального апарата адвокатові, але їх вилучила царська охранка. Унікальний винахід надовго було поховано в архівах спецслужб...

Лише після революції 1917-го року світ дізнався, що Костянтин Ціолковський був не першим, хто розробляв ракету

для міжпланетних польотів. Його майже на три десятиріччя випередив страчений 3 квітня 1881 року українець Микола Кибальчич. На честь видатного винахідника названо кратер на зворотному боці Місяця.

ПРАЦІ М. І. КИБАЛЬЧИЧА

1. ПОЛИТИЧЕСКАЯ революция и экономический вопрос / Н. И. Кибальчич // Народная воля. – 1881. – 5 февр. (№ 5).

КНИГИ ПРО М. І. КИБАЛЬЧИЧА

2. БРАЖНИН И. Голубые листки : роман / И. Я. Бражнин. – Ленинград : Сов. писатель, 1957. – 399 с.

Про М. І. Кибальчича, революційні ідеї народовольців та вбивство імператора Олександра II.

3. ГАЛЛЕРЕЯ Шлиссельбургских узников / под ред. Н. Ф. Анненского [и др.]. – Санкт-Петербург : Типография М. М. Стасюлевича, 1907. – 297 с.

Про М. І. Кибальчича на с.: 85, 154, 163, 234.

4. ИВАЩЕНКО В. Николай Кибальчич : ист.-биогр. док. повесть / В. И. Иващенко, А. С. Кравец. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Аслан, 1995. – 287 с.

5. ИВАЩЕНКО В. Його чекала Галактика. Микола Кибальчич : док. повість / В. Иващенко, А. Кравець. – Київ : Молодь, 1966. – 290 с.

6. ИВАЩЕНКО В. Микола Кибальчич : [нарис] / В. И. Иващенко. – Київ : Молодь, 1962. – 196 с.

7. КОЛЬЦОВА М. Николай Иванович Кибальчич : 19 (31) октября 1853 – 3 (15) апреля 1881 / Мария Кольцова. – Москва : Комсом. правда, 2016. – 94 с.

8. МАРКУША А. Николай Кибальчич / Анатолий Маркуша ; худ. С. Бордюг. – Москва : Малыш, 1986. – 24 с. : ил.

9. МИНУТКО И. Три жизни: Кибальчич : ист. повесть / Игорь Минутко ; худ. М. Петров. – Москва : Мол. гвардия, 1986. – 239 с. : ил.

10. НАГАЕВ Г. Вдохновение перед казнью : роман / Герман Нагаев. – Москва : Воениздат, 1967. – 240 с.

Роман про життя М. І. Кибальчича.

11. НИКОЛАЙ Иванович Кибальчич : [сборник] / ред. Ф. Дедова [и др.]. – Санкт-Петербург : В. Распопов, 1906. – 55 с.

Збірник спогадів та інших матеріалів.

12. ПОЛЯКОВ В. Николай Кибальчич / В. А. Поляков, Ф. А. Кибальчич. – М. : Знание, 1986. – 45 с. : ил.

13. СЕГАЛ Е. Софья Перовская / Е. Сегал. – Москва : Мол. гвардия, 1962. – 395 с.

Про М. Кибальчича на с.: 318–319, 354, 360, 363, 373, 375, 383, 387–388.

14. СЕРПОКРЫЛ С. Подвиг перед казнью / С. М. Серпокрыл. – Ленинград : Лениздат, 1971. – 216 с. : ил.

Про героїчного борця-народовольця, талановитого вченого, автора проекту першого в історії ракетного літального апарата М. І. Кибальчича.

15. ТИХОМИРОВ Л. А. Воспоминания Льва Тихомирова / Лев Александрович Тихомиров. – Москва ; Ленинград : Гос. изд-во, 1927. – 515 с.

Про М. І. Кибальчича на с.: 131, 158, 456, 465.

16. ФРОЛЕНКО М. Ф. Собрание сочинений : в 2-х т. Т. 1 / М. Ф. Фроленко. – Москва : Политкат, 1930. – 332 с.

Про М. І. Кибальчича на с.: 49, 148–149, 314.

17. ФРОЛЕНКО М. Ф. Собрание сочинений : в 2-х т. Т. 2 / М. Ф. Фроленко. – Москва : Политкат, 1930. – 371 с.

Про М. І. Кибальчича на с.: 120–121, 125.

18. ЦЫМБАЛ В. На грани смерти : ист. роман / Владимир Цымбал. – Днепропетровск : Промінь, 1969. – 311 с.

Роман про життя вченого і революціонера М. І. Кибальчича, який на зорі космічної ери першим розробив прообраз сучасних ракет.

19. ЧЕРНЯК А. Николай Кибальчич – революционер и ученый / А. Я. Черняк. – Москва : Соцэкгиз, 1960. – 95 с.

СТАТТІ ПРО М. І. КИБАЛЬЧИЧА

20. АКСЕНОВА С. Первый в России проект ракетного летательного аппарата для полета человека. Автор: Н. И. Кибальчич (1853–1881) // 100 великих русских изобретений / С. В. Аксенова, Д. С. Одинцов, Е. Н. Пакалина. – Москва : Вече, 2008. – С. 205–207.

21. АЛЕКСЕЕВ Г. «Я верю в осуществимость моей идеи...»: [о Н. И. Кибальчиче] / Г. Алексеев // В мире книг. – 1981. – № 4. – С. 79–80.

Про М. І. Кибальчича – автора проекту реактивного літального апарата.

22. БАБКО В. Кибальчич на Козелеччині / В. Бабко // Ленін. шлях. – 1973. – 27 листоп. – С. 4.

Про перебування М. Кибальчича в с. Нічогівка в 1874 р.

23. БАЙДА О. Вітчизні і людству / О. Байда // Ніжин. вісн. – 1997. – 12 квіт. – С. 2.

Про життя та діяльність М. І. Кибальчича.

24. БРАМСКИЙ К. Три судьбы. Украинская космическая драма: Кибальчич Н. И., Кондратюк Ю. В., Королев С. П. / К. Брамский // Всеукр. техн. газ. – 2006. – № 14. – С. 1.

Про українських вчених-винахідників і ракетобудівників.

25. ВАЛЬЕ М. Проект воздухоплавательного прибора Н. И. Кибальчича (1881 г.) // Полет в мировое пространство / Макс Валье. – Москва ; Ленинград : ОНТИ, 1935. – С. 260–266.

26. ВИДАТНІ діячі ракетобудування й космонавтики, життя та діяльність яких пов'язані з Україною // Сторінки ракетно-космічної історії України : альбом. – Київ, 2010. – С. 5–120.

Про першого теоретика космонавтики М. І. Кибальчича на с. 10–11.

27. ВЛАСЕНКО С. Короп, але не риба / С. Власенко // Берегиня. – 2007. – № 3. – С. 23–24.

Про уродженця Коропа Миколу Івановича Кибальчича.

28. ВОВК Г. Хто він – батько Кибальчича? / Г. Вовк // Літ. Україна. – 1970. – 16 черв. – С. 4.

29. ГИЛЬЗИН К. Ракетный двигатель на твердом топливе (пороховой РД) : как был создан пороховой ракетный двигатель // Ракетные двигатели / К. А. Гильзин. – Москва : Оборонгиз, 1950. – С. 15–19.

Про ракетний літальний апарат М. І. Кибальчича на с. 18.

30. ГОЛОВАНОВ Я. Николай Кибальчич: «Верю в осуществимость моей идеи» // Этюды об ученых / Я. К. Голованов. – Москва : Мол. гвардия, 1983. – С. 139–147.

31. ГЛУШКО В. СССР – родина космонавтики // Развитие ракетостроения и космонавтики в СССР / В. П. Глушко ; Акад. наук СССР. – Москва : Машиностроение, 1987. – С. 12–61.

Про винахід М. І. Кибальчичем ракетного літального апарата на с. 17–18.

32. ДЕНИСЕНКО А. Микола Кибальчич – учений, патріот, людина / А. Денисенко // Пам'ять століть. – 2003. – № 6. – С. 133–139.

33. ДЕНИСЕНКО А. Операція «Бубновий туз», або Три любові Миколи Кибальчича : док. повість / Анатолій Денисенко // Пам'ять століть. – 2010. – № 4/5. – С. 200–260.

Документальна розповідь про особисте життя М. І. Кибальчича.

34. ДЕНИСЕНКО А. Сімнадцять днів з життя Кибальчича / А. Денисенко // Іст. календар. – 2001. – Вип. 7. – С. 198–204.

35. ДЕРНОВАЯ В. Н. Кибальчич: подвиг перед казнью / В. Н. Дерновая // Аэрокосм. вестн. – 2004. – № 42. – С. 40–41.

36. ДЕРНОВАЯ В. От воздушного шара до ракеты / В. Дерновая // Авиация общего назначения. – 2008. – № 12. – С. 29–32 : ил.

Про ракетний літальний апарат М. І. Кибальчича на с. 31–32.

37. ДУШКОВА Н. Из истории освоения космоса / Н. А. Душкова // Вестн. Воронеж. гос. техн. ун-та. – 2011. – Т. 7, № 6. – С. 21–25.

Про М. І. Кибальчича на с. 21.

38. ИВАЩЕНКО В. Подвиг Кибальчича / Василий Иващенко // Сов. Украина. – 1961. – № 3. – С. 116–130.

39. ІВАЩЕНКО В. Крізь грати... / Василь Іващенко // Дніпро. – 1962. – № 1. – С. 113–118.

Про революціонера і винахідника М. І. Кибальчича.

40. КИБАЛЬЧИЧ Микола Іванович (1853–1881) // Хто є хто на Чернігівщині. Видатні земляки : довід.-біограф. вид. / упоряд. В. В. Болгов. – Київ, 2004. – Вип. 2. – С. 38.

41. КИБАЛЬЧИЧ Николай Иванович // Космонавтика : энциклопедия / В. П. Бармин [и др.] ; гл. ред. В. П. Глушко. – Москва : Сов. энцикл., 1985. – С. 160.

42. КОСМІЧНИЙ снаряд Кибальчича : [до 150-річчя укр. вченого, відомого розробкою проекту літального космічного апарата з багатозарядним твердопаливним двигуном] // Уряд. кур'єр. – 2003. – 31 жовт. – С. 5.

43. КУЗЬМЕНКО Л. «Коропська земля має особливу ауру, раз вона народжує таких людей, як Кибальчич» / Л. Кузьменко // Нові горизонти. – 2008. – 1 листоп. – С. 4.

Присвячено 155-річчю з дня народження М. І. Кибальчича.

44. КУЛЬБИЦЬКИЙ О. Мрійник неба і свободи / О. Кульбицький // Черніг. вісн. – 1999. – 31 берез. – С. 5.

Про революціонера і винахідника М. І. Кибальчича.

45. КУРИЛЕНКО В. Дід і внук / В. Куриленко // Нові горизонти. – 1973. – 10 лип. – С. 4.

Про М. Іваницького, діда народовольця М. І. Кибальчича, який жив у с. Мезин Коропського р-ну.

46. КУРИЛЕНКО В. Нащадок сербських повстанців / В. Куриленко // Нові горизонти. – 1982. – 30 жовт. – С. 4.

Про вченого-народовольця М. І. Кибальчича та його предків.

47. КУРИЛЕНКО В. Тут він жив / В. Куриленко // Деснян. правда. – 1978. – 31 жовт. – С. 3.

Про дитячі роки М. І. Кибальчича у Коропі.

48. ЛАЗАНСЬКА Т. Кибальчич Микола Іванович / Т. І. Лазанська // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; Ін-т іст. України НАН України. – Київ : Наук. думка, 2007. – Т. 4 : Ка–Ком. – С. 182.

49. ЛЕЙ В. Дерзкие предшественники // Ракеты и полеты в космос / Вилли Лей. – Москва, 1961. – С. 66–82.

Про революціонера та винахідника М. І. Кибальчича на с. 72–74.

50. ЛИТОВЧЕНКО В. Мрійник із бомбою для російського царя / В. Литовченко // Україна молода. – 2003. – 1 листоп. – С. 6.

Про революційні погляди М. І. Кибальчича.

51. ЛЫНДИН В. 4 апреля – 100 лет со времени разработки Н. И. Кибальчицем проекта ракетного воздухоплавательного прибора (1881 г.) / В. И. Лындин // Из истории авиации и космонавтики. – 1981. – Вып. 44. – С. 26–30.

52. ЛИСЕНКО О. Вони боролись не даремно. З історії революційно-визвольного руху на Україні / О. Лисенко // Вітчизна. – 1967. – № 5. – С. 173–181.

Про революційні погляди М. І. Кибальчича на с. 178–180.

53. ЛЯНКО Т. 31 октября – 125 лет со дня рождения Н. И. Кибальчича (1853–1881) / Т. Д. Лянко, П. Д. Крючкова // Из истории авиации и космонавтики. – 1978. – Вып. 35. – С. 83–87.

54. ЛЯПУНОВ Б. Из истории развития идеи межпланетных сообщений // Ракеты и межпланетные полёты / Борис Валерианович Ляпунов. – Москва : Воениздат, 1962. – С. 10–25.

Про ракетний літальний апарат М. І. Кибальчича на с. 11–12.

55. ЛЯПУНОВ Б. От фантазии к науке // На крыльях мечты / Борис Валерианович Ляпунов. – Калуга : Калуж. изд-во, 1963. – С. 7–41.

Про революціонера і винахідника М. І. Кибальчича на с. 21–23.

56. ЛЯПУНОВ Б. Творцы ракетной техники // Ракета / Борис Валерианович Ляпунов. – Москва : Детгиз, 1950. – С. 28–39.

Про ракетний літальний апарат М. І. Кибальчича на с. 28–29.

57. ЛЯШЕНКО Л. Николай Иванович Кибальчич (1853–1881) // Революционные народники : кн. для уч. ст. кл. / Л. М. Ляшенко. – Москва : Просвещение, 1989. – С. 126–129.

58. МАЛИШЕВСЬКИЙ І. Повість про занепадене життя або «Вибухові речовини, які повільно горять» / І. Малишевський // Дзеркало тижня. – 2006. – 29 квіт. – С. 25.

125 років тому страчено М. І. Кибальчича.

59. МАЛИШЕВСЬКИЙ І. Справа державного злочинця, або Повість про занепадене життя / Ігор Малишевський // Вітчизна. – 2006. – № 5/6. – С. 139–150.

125 років тому страчено Миколу Кибальчича.

60. МИКОЛА Кибальчич (1853–1881) // Золота книга української еліти = Golden Book of Ukrainian Elite : інформ.-імідж. альм. : у 6 т. Т. 2. Видатні діячі України минулих століть. Меморіальний розділ. К–Я / [Абліцов В. та ін. ; ред. рада: Богуцький Ю. та ін.]. – Київ : Євроімідж, 2001. – С. 28–29.

61. МИНУТКО І. Параллели / Ігорь Минутко // Юность. – 1973. – № 6. – С. 76–82.

Нарис про синів землі Чернігівської, зокрема Миколу Кибальчича.

62. МІТКЕВИЧ М. Микола Кибальчич – революційний народник, вчений / М. Міткевич // Сіверян. літопис. – 2005. – № 1. – С. 54–63.

63. МИХАЙЛЕНКО В. Життя, як спалах блискавки // Короп : популярні нариси / В. Михайленко. — Чернігів : Ранок, 2008. — С. 74–83.

Біографія М. І. Кибальчича.

64. МИХАЙЛЕНКО В. Кибальчич Микола Іванович // Коропщина в іменах : біограф. довід. / В. М. Михайленко. — Мена : ТОВ Домінант, 2015. — С. 91–93.

65. МОСКОТІНА О. Життєвий шлях довжиною у 28 років / О. Москотіна // Нові горизонти. — 2003. — 30 жовт. — С. 3.

Біографія М. І. Кибальчича.

66. МОСКОТІНА О. Нещасливе кохання / О. Москотіна // Нові горизонти. — 2006. — 28 жовт. — С. 4.

Про особисте життя М. І. Кибальчича.

67. МОСКОТІНА О. Славетний наш земляк / О. Москотіна // Нові горизонти. — 2002. — 30 жовт. — С. 2.

Про історію роду Кибальчичів.

68. НАСЕЛЕВЕЦЬ Н. Вчений, революціонер : до 135-річчя від дня народження М. І. Кибальчича / Н. Населевець // Деснян. правда. — 1988. — 30 жовт. — С. 2.

69. НАГАЕВ Г. Вдохновение перед казнью : [повість] // Пионеры Вселенной : трилогія / Герман Нагаєв ; худож. И. Махов. — Москва : Худ. лит., 1976. — С. 9–206 : ил.

Повість присвячена М. І. Кибальчичу.

70. НАГАЄВ Г. Натхнення перед стратою : [повість] // Пионеры Всесвіту : трилогія / Герман Нагаєв. — Київ : Дніпро, 1977. — С. 5–98.

Повість присвячена М. І. Кибальчичу.

71. НЕСТЕРЕНКО П. Він першим дивився у космос : до 155-річчя від дня народження М. І. Кибальчича / П. Нестеренко // Сіл. вісті. — 2008. — 31 жовт. — С. 2.

72. НІКОНОВ В. Проект, що дійшов із катівні / В. Ніконов // Хроніка — 2000. — № 35/36. — С. 303.

Про наукове відкриття М. І. Кибальчича, зроблене у в'язниці.

73. ПАВЛЕНКО С. Кибальчича стратили не за ракету... / С. Павленко // Голос України. – 2003. – 4 листоп. – С. 12.

Про революційну діяльність М. І. Кибальчича.

74. ПЕРЕЛЬМАН Я. Летательная машина Кибальчича // Межпланетные путешествия : основы ракетного летания / Яков Исидорович Перельман. – Ленинград ; Москва : ОНТИ, 1934. – С. 67–74.

75. ПЕТУХОВА О. Николай Кибальчич: ученый и террорист / Ольга Петухова // Личности. – 2016. – № 11. – С. 88–103 : фот.

76. ПЛАЧИНДА С. Ніч перед стартом : [повість] // Ніч перед стартом : повісті, док. оповідання / С. П. Плачинда. – Київ : Рад. письменник, 1971. – С. 5–104.

Про М. І. Кибальчича на с. 44–46.

77. ПОВЕТКІНА Л. Народовольцем і царевбивцею Кибальчич став... через нещасливе кохання / Л. Поветкіна, Г. Салай // Черніг. відом. – 2003. – 30 жовт. – С. 14.

Про особисте життя М. І. Кибальчича.

78. ПОВЕТКИНА Л. Народовольцем и цареубийцей Кибальчич стал... от несчастной любви / Л. Поветкина // Сегодня. – 2003. – 27 окт. – С. 11.

Про особисте життя М. І. Кибальчича.

79. ПОДВИГ перед казньою // Крила України. – 2007. – № 24. – С. 12.

Про М. І. Кибальчича – розробника оригінального реактивного літального апарата.

80. ПРЕДВЕСТНИК космической эры // Дерзновение : [сборник] / Д. Валовой, М. Валовая, Г. Лапшина. – Москва : Мол. гвардия, 1991. – С. 254–262.

Про життя і діяльність видатного революціонера і винахідника М. І. Кибальчича.

81. ПРИШУТОВ Е. «Царське полювання» Миколи Кибальчича / Едуард Пришутів // Деснян. правда. – 2013. – 12 верес. – С. 7.

Невідомі факти з біографії М. І. Кибальчича.

82. ПРОЛОГ // Пионеры и создатели ракетной техники : [сборник]. – Москва : Знание, 1975. – С. 7–18.

Про М. І. Кибальчича на с. 9–12.

83. ПРУСС О. Николай Кибальчич – первооткрыватель космических кораблей / О. П. Прусс // Аэрокосм. вестн. – 2004. – № 12. – С. 42–44.

84. РИБАК Н. Крила : [оповідання] // Що сталося в останню хвилину : оповідання для серед. шк. віку / Н. С. Рибак. – Київ : Веселка, 1980. – С. 18–25.

Про М. І. Кибальчича.

85. РОДНЫХ А. Проект Н. И. Кибальчича // Ракеты и ракетные корабли / А. А. Родных. – Ленинград ; Москва : Госмашметиздат, 1934. – С. 16–22.

Про проект літального апарата М. І. Кибальчича.

86. РОМАНОВ А. Предтеча космонавтов / А. Романов // Наука и религия. – 1963. – № 4. – С. 10–16.

Біографія революціонера і винахідника М. І. Кибальчича.

87. РЫНИН Н. О проекте воздухоплавательного прибора системы Н. И. Кибальчича / Николай Рынин // Былое. – 1918. – № 10/11, кн. 4/5. – С. 122–124.

88. САПОЖНИКОВ Л. Микола Кибальчич 1853–1881 / Л. Сапожников // Наука і суспільство. – 1973. – № 10. – С. 58–59.

89. СВОБОДИН А. Народовольцы : драм. хроника в двух ч. / А. Свободин // Театр. – 1967. – № 12. – С. 154–185.

Серед дійових осіб п'єси – Микола Кибальчич.

90. СЕДЕНЬ О. Проект, зроблений під шибеницею / О. Седень // Сіл. новини. – 1982. – 11 верес. – С. 4.

Про маловідомі факти з життя М. І. Кибальчича.

91. СЕРГІЙЧУК В. Прорив у космос // Що дала Україна світові / В. Сергійчук. – Київ : ПП Сергійчук М. І., 2008. – С. 334–357.

Про проект літального апарата М. І. Кибальчича на с. 336–337.

92. СКВОРЦОВ К. Кибальчич : [три акта драми] // Кибальчич. Западная трибуна. Легенда о белом дереве : [драм. поэмы] / Константин Васильевич Скворцов. – Челябинск : Юж.-Урал. кн. изд-во, 1981. – С. 3–74.

93. СНІЖИНСЬКА С. Внесок українських вчених у розвиток космонавтики / С. В. Сніжинська // Все для вчителя. – 2016. – № 5. – С. 36–38.

Про М. І. Кибальчича на с. 36.

94. СОКОЛОВСЬКИЙ О. Перші хоробрі : роман // Герої змов : [романи] / О. Соколовський. – Київ : Молодь, 1959. – С. 19–192.

Про М. І. Кибальчича на с. 162–163.

95. СОКОЛОВСЬКИЙ В. Талановитий хімік, публіцист, винахідник / В. Соколовський // Нові горизонти. – 2003. – 30 жовт. – С. 3.

Про життєві досягнення М. І. Кибальчича.

96. СРІБНЕНКО І. Кибальчич на Місяці / Іван Срібненко // Країна знань. – 2009. – № 1. – С. 38–39.

Про ракетний літальний апарат М. І. Кибальчича.

97. СТРАНИЦЫ истории // Покорение космоса : юбилейный альбом / А. Д. Коваль [и др.]. – Москва : Машиностроение, 1969. – С. 9–46

Про М. І. Кибальчича на с.: 15, 22.

98. СУСЬ Б. Виховання патріотизму у студентів вищої технічної школи / Б. А. Сусь // Вісн. Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2010. – № 3. – С. 196–203.

Про М. І. Кибальчича на с. 200.

99. ТЮТЮННИК Є. Його креслення загубились на 36 років... : М. Кибальчич, автор схеми першого реактивного літального апарата, народився у м. Короп на Чернігівщині / Є. Тютюнник // Уряд. кур'єр. – 2011. – 12 квіт. – С. 9.

100. ФТОМОВА І. Геній з революційним псевдо «Технік» / Інеса Фтомова // Сіверщина. – 2011. – 7 лип. – С. 15.

Нарис про М. І. Кибальчича.

101. ХРІСНКО М. Чернігівський Ікар / М. Хріснко // Рад. Україна. – 1979. – 3 листоп. – С. 4.

Про народовольця і вченого М. І. Кибальчича.

102. ЧЕРНЫШОВ Н. Реактивный самолёт Н. И. Кибальчича / Н. Чернышов // Вестн. воздушного флота. – 1951. – № 8. – С. 57–62.

Про проект літального апарата М. І. Кибальчича.

103. ЧУТКО И. «Будет существовать среди человечества» / И. Чутко // Изобретатель и рационализатор. – 1981. – № 10. – С. 32–35.

Про передбачення в історії техніки (на прикладі аналізу проекту М. І. Кибальчича).

104. ШЕВЧЕНКО В. Микола Кибальчич відомий і невідомий : із спогадів академіка І. Майського / В. Шевченко, Т. Тимченко // Літ. Чернігів. – 2009. – № 2. – С. 157–162.

105. ШПАК В. Кибальчичі: від поезії – до зірок / В. Шпак // Уряд. кур'єр. – 2008. – 11 квіт. – С. 8 ; Дивосвіт. – 2008. – № 3. – С. 37–38.

Про життя та діяльність М. І. Кибальчича.

106. ШТЕРНФЕЛЬД А. Русская ракета / А. А. Штернфельд // История науки и техники. – 2003. – № 1. – С. 37–41.

Про реактивний літальний апарат М. І. Кибальчича.

107. ЮЩЕНКО Л. Від саморобної бомби до зорельота / Л. Ющенко // Нові горизонти. – 1993. – 30 жовт. – С. 2.

Про життєвий шлях М. І. Кибальчича.

108. ЮЩЕНКО Л. Щоб усе віддати народу / Л. Ющенко // Деснян. правда. – 1979. – 23 берез. – С. 3.

Про життя та діяльність М. І. Кибальчича.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ М. І. КИБАЛЬЧИЧА

109. БАГРОВ М. Первооткрыватель ракетного движения / М. Багров // Правда Украины. – 1978. – 1 нояб. – С. 3.

Святкування 125-річчя з дня народження М. І. Кибальчича на його батьківщині в Коропі.

110. КУРИЛЕНКО В. Бібліотека Кибальчича / В. Куриленко // Нові горизонти. – 1984. – 11 лют. – С. 4.

Старший науковий працівник Коропського музею М. І. Кибальчича розповідає про вивчення особистої бібліотеки вченого.

111. КУРИЛЕНКО В. Благодарная память земляков / В. Куриленко // Огонек. – 1984. – № 46. – С. 24.

Про музей М. І. Кибальчича в Коропі.

112. КУРИЛЕНКО В. Як спалах блискавки / В. Куриленко // Україна. – 1983. – № 37. – С. 11.

Про будинок-музей М. І. Кибальчича в Коропі.

113. МАХНОВЕЦЬ М. Коропщина має зв'язок із Всесвітом! / М. Махновець // Нові горизонти. – 2010. – № 79/80. – С. 2.

Про 50-річний ювілей музею М. Кибальчича у смт Короп.

114. МОСКОТІНА О. Музей Кибальчича в Коропі створило подружжя / О. Москотіна // Нові горизонти. – 2004. – 29 жовт. – С. 3.

Біля джерел створення в 1960 році меморіального музею Миколи Кибальчича стояло подружжя митців – художниця Олена Миколаївна Лукаш та майстер народної творчості, скульптор Микола Михайлович Гара-Жук, які проживали в Коропі в післявоєнний час.

115. НА ЕГО родине // Учит. газ. – 1973. – 13 нояб. – С. 1.

Про святкування в Коропі 120-річчя від дня народження М. І. Кибальчича.

116. ПАХОМКІН В. На Чернігівщині, у Коропі / В. Пахомкін // Україна. – 1969. – № 5. – С. 7.

Про вшанування пам'яті М. І. Кибальчича в смт Короп.

117. САКУН В. Полтавське видання про Кибальчича / В. Сакун // Нові горизонти. – 2005. – 23 лип. – С. 4.

Про видання в Полтаві книги Т. М. Мусійко «Генії залишаються в людській пам'яті навіки», в якій розповідається про життєвий і творчий шлях М. І. Кибальчича.

118. СТЕЖКА до зоряних висот // Уряд. кур'єр. – 2003. – 31 жовт. – С. 12.

На Чернігівщині відбулись урочистості з нагоди 150-річчя від дня народження М. І. Кибальчича.

119. ТРЕТЯК С. «Космічний» будиночок над Десною / С. Третьак // Деснян. правда. – 1973. – 11 квіт. – С. 4.

120. ФОМІЧОВ А. Перший серед зоряних мрійників / А. Фомічов // Деснян. правда. – 2004. – 10 квіт. – С. 4.

Про поштові марки, присвячені М. І. Кибальчичу.

121. ХАЛІМАН Г. Кибальчичу квіти від Каденюка. А ракети від сузірчан / Г. Халіман // Сіверян. край. – 2003. – 8 листоп. – С. 3.

Святкування 150-річчя від дня народження М. І. Кибальчича у Новгороді-Сіверському.

122. ЮЩЕНКО Л. З династії Кибальчичів / Л. Ющенко // Нові горизонти. – 1982. – 13 квіт. – С. 4.

Про нащадка родини Кибальчичів – Федосія Олександровича Кибальчича, який допомагав збирати матеріали для меморіального музею М. І. Кибальчича в Коропі.

123. ЮЩЕНКО Л. Медаль, присвячена Кибальчичу / Л. Ющенко // Нові горизонти. – 1979. – 30 жовт. – С. 4.

КОРОЛЬОВ СЕРГІЙ ПАВЛОВИЧ (1907–1966)

Основоположник виробництва ракетно-космічної техніки, академік АН СРСР Сергій Павлович Корольов народився 12 січня 1907 р. в м. Житомир. Частина дитинства, з 1909 по 1914 рік, він провів у м. Ніжин Чернігівської області, а потім у Києві. З 1916 року мешкав з родиною в Одесі, де здобув середню освіту і робітничий фах у будпрофшколі, а також закінчив курси проектування літальних

апаратів.

У 1924–1926 роках Корольов навчався на механічному факультеті авіаційного відділення Київського політехнічного інституту. У 1926 році перевівся до Московського вищого технічного училища ім. М. Баумана. З четвертого курсу поєднував навчання з роботою в конструкторському бюро. Підсумки перших кроків ракетобудування С. П. Корольов виклав у книзі «Ракетний політ у стратосфері». У 1931 році створив, а через два роки очолив групу вивчення реактивного руху (ГВРР). Протягом 1933–1938 років працював у Реактивному НДІ. На підставі фальшивих звинувачень у 1938 році був заарештований і перебував в ув'язненні до серпня 1944-го. Після Другої світової війни у 1945–1946 роках вивчав трофейну ракетну техніку в Німеччині.

Сергій Павлович – засновник і керівник головного в СРСР ракетно-космічного підприємства – ОКБ-1 (нині РКК «Енергія» ім. С. П. Корольова), колектив якого забезпечив створення перших радянських балістичних ракет дальньої дії.

Основний напрям наукової діяльності Сергія Корольова – розроблення потужних ракетних систем. Під його керівництвом

створено багато балістичних і геофізичних ракет, ракетоносіїв і пілотованих космічних кораблів, зокрема й космічний корабель «Восток», який у 1961 році здійснив політ з першим у світі космонавтом Ю. Гагаріним. За допомогою цих ракет були здійснені запуски перших у світі штучних супутників Землі, а також міжпланетних автоматичних станцій. Сергій Павлович Корольов – двічі Герой Соціалістичної Праці, лауреат Ленінської премії. Помер 14 січня 1966-го. Того ж року АН СРСР заснувала золоту медаль його імені «За видатні роботи в галузі ракетно-космічної техніки». Ім'ям Корольова названо великий кратер на зворотному боці Місяця.

ПРАЦІ С. П. КОРОЛЬОВА

124. ДАННЫЕ для подсчета весов // Самолет. – 1932. – № 4. – С. 35–37.

125. КРОКИ в майбутнє // Слово про Корольова. – Київ : Молодь, 1970. – С. 298–304.

126. КРЫЛАТЫЕ ракеты и применение их для полета человека // Пионеры ракетной техники. Ветчинкин, Глушко, Королев, Тихонравов. Избранные труды (1929–1945 гг.) : сборник / ред.-сост. С. А. Соколова ; [вступ. статья Т. М. Мелькумова]. – Москва : Наука, 1972. – С. 452–475 : ил.

127. ПЛАНЕР «Красная звезда» // Самолет. – 1931. – № 1. – С. 14–15.

128. ПЛАНЕР СК-9 // Самолет. – 1935. – № 11. – С. 19.

129. ПОЛЕТ реактивных аппаратов в стратосфере // Труды первой Всесоюзн. конф. по изучению стратосферы при АН СССР. – Москва, 1935. – С. 849–855.

130. РАКЕТА на войне / С. Королев, Е. Бурче // Техника – молодежи. – 1935. – № 5. – С. 56–59.

131. РАКЕТНЫЕ аппараты // Ко Дню авиации. – Москва, 1935. – С. 102–112.

132. РАКЕТНЫЙ полет в стратосфере. – Москва : Госвоениздат, 1934. – 111 с.

С. П. Корольов висвітлює схему сучасного реактивного двигуна, який дозволить здійснити реактивний політ людини в стратосферу.

133. ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ планер БИЧ-8 // Самолет. – 1931. – № 11/12. – С. 36.

134. ТВОРЧЕСКОЕ наследие академика Сергея Павловича Королева : избранные труды и документы / Академия наук СССР ; под ред. М. В. Келдыша. – Москва : Наука, 1980. – 592 с.

У книзі представлені науково-технічні документи, що відносяться до розробки ракет і космічних апаратів С. П. Корольовим.

КНИГИ ПРО С. П. КОРОЛЬОВА

135. АКАДЕМИК С. П. Королев. Ученый. Инженер. Человек: творческий портрет по воспоминаниям современников : сб. ст. / отв. ред. А. Ю. Ишлинский. – Москва : Наука, 1987. – 520 с. : фот.

У книзі зібрані спогади сучасників, які відтворюють яскравий і багатогранний образ С. П. Корольова – головного конструктора, громадського діяча, добру та чуйну людину.

136. АПЕНЧЕНКО О. Сергей Королев / О. Апенченко. – Москва : Политиздат, 1969. – 143 с.

Про юнацькі роки С. П. Корольова.

137. АСТАШЕНКОВ П. Академик С. П. Королев / П. Т. Астащенко ; под ред. К. И. Трунова. – Москва : Машиностроение, 1969. – 206 с.

Біографія С. П. Корольова.

138. АСТАШЕНКОВ П. Главный конструктор / П. Т. Астащенко. – Москва : Воениздат, 1975. – 285 с.

Біографія С. П. Корольова.

139. АСТАШЕНКОВ П. Орбиты Главного конструктора / П. Т. Асташенков. – Москва : ДОСААФ, 1973. – 271 с.

Про життя і діяльність ушавленого конструктора С. П. Корольова.

140. БРОВКО И. Космос беден без поэтов... / И. Б. Бровко. – Киев : О-во «Знание» УССР, 1986. – 47 с.

Про дитячі та юнацькі роки життя С. П. Корольова.

141. БУГРОВ В. Марсианский проект С. П. Корольова / В. Е. Бугров. – Москва : Русские Витязи, 2007. – 200 с.

Про грандіозний задум С. П. Корольова – пілотовану експедицію на Марс.

142. БУРДАКОВ В. На пути к космической ракете / В. П. Бурдаков, Ю. И. Данилов // Ракеты будущего. – Москва : Энергоатомиздат. – 1991. – С. 23–33.

Про С. П. Корольова на с.: 25–28, 33.

143. ВЕТРОВ Г. С. П. Корольов в авиации. Идеи. Проекты. Конструкции / Г. С. Ветров. – Москва : Наука, 1988. – 160 с.

Про початок творчого шляху С. П. Корольова, який пов'язаний з розробкою планерів і літаків.

144. ВЕТРОВ Г. С. П. Королев и космонавтика. Первые шаги / Г. С. Ветров. – Москва : Наука, 1994. – 216 с.

Про діяльність С. П. Корольова періоду 1929–1945 рр.

145. ГЛУШКО В. СССР – Родина космонавтики // Развитие ракетостроения и космонавтики в СССР / В. П. Глушко ; АН СССР. – Москва : Машиностроение, 1981. – С. 12–61.

Про С. П. Корольова на с. 35–38.

146. ГОЛЬДОВСКИЙ Д. Первые полеты в космос : к 25-летию полета Ю. А. Гагарина / Д. Ю. Гольдовский, Г. А. Назаров. – Москва : Знание, 1986. – 64 с.

Про С. П. Корольова на с.: 4–6, 12–14, 18–19, 25–26, 33–34, 36.

147. ГОЛОВАНОВ Я. Корольов / Я. Голованов. – Москва : Мол. гвардия, 1972. – 256 с.

148. ГОЛОВАНОВ Я. Королев: хроника. Кн. 1 / Я. Голованов. – Москва : Мол. гвардия, 1973. – 255 с.

Про ніжинський період у житті С. П. Корольова на с. 12–26.

149. ГОЛОВАНОВ Я. Королев: факты и мифы / Я. Голованов. – Москва : Наука, 1994. – 800 с.

До книги увійшли численні свідчення близьких, рідних, соратників С. П. Корольова, неопубліковані документи та унікальні фотографії з особистого архіву автора.

150. ГУБАРЕВ В. Утро космоса : Королев и Гагарин / В. С. Губарев. – Москва : Мол. гвардия, 1984. – 191 с.

У біографічній хроніці письменник розповідає як С. П. Корольов і Ю. О. Гагарін йшли до першого польоту в космос 12 квітня 1961 року.

151. ЖЕЛЕЗНЯКОВ А. Р-7. Легендарная «семерка». Ракета Королева и Гагарина / А. Б. Железняков. – Москва : Эксмо, 2016. – 144 с.

Перша у світі міжконтинентальна ракета Р-7 була створена під керівництвом С. П. Корольова.

152. ЖЕЛЕЗНЯКОВ А. «Царь-ракета» Н-1. «Лунная гонка» СССР / Александр Железняков, Александр Шлядинский. – Москва : Эксмо : Яуза, 2016. – 112 с.

Про ракету-носій Н-1, яка розроблялася під керівництвом С. П. Корольова.

153. ЗВЁЗДНЫЕ пути человечества : [сборник]. – Москва : Красная звезда, 1982. – 80 с.

Про С. П. Корольова на с.: 3–6, 10–14, 30–33, 44–47.

154. ИСПЫТАНИЯ ракет С. П. Корольова на стендах НИИХИММАШ : воспоминания сотрудников ин-та : [к 100-летию со дня рождения С. П. Королева] / НИИ хим. машиностроения ; под ред. А. А. Макарова. – Пересвет : Ремарко, 2007. – 192 с. : ил.

155. КАЛЪЯН А. Сергей Павлович Королев, 30 декабря 1906 (12 января 1907) – 14 января 1966 / Анастасия Кальян, Лидия Атлантова. – Москва : Комсом. правда, 2016. – 94 с.

Про внесок С. П. Корольова в історію ракетобудування.

156. КОРОЛЕВА Н. С. П. Королев. Отец : к 100-летию со дня рождения : в 3 кн. Кн. 1 : 1907–1938 годы / Н. С. Королева ; РАН, Совет по космосу ; науч. и лит. ред. Ю. Г. Демянко. – Москва : Наука, 2007. – 360 с. : фот. ; Кн. 2 : 1938–1956 годы. – 314 с. : фот. ; Кн. 3 : 1957–1966 годы. – 253 с. : фот.

Спогади дочки С. П. Корольова Наталії Корольової про батька. У книзі широко використані архівні матеріали.

157. КУЗНЕЦОВ Н. Главный и Первый / Н. Ф. Кузнецов. – Москва : Сов. писатель, 1988. – 256 с.

Повість про С. П. Корольова і Ю. О. Гагаріна.

158. ПЕРВУШИН А. Королёв против фон Брауна : демоны большой войны / Антон Первушин. – Москва : Яуза : ЭКСМО, 2007. – 352 с.

Розповідь про драматичні і таємничі епізоди життя двох визначних конструкторів епохи.

159. РАЙЗМАН Д. «Мальдяк» в жизни Королёва / Давид Райзман. – Москва. – 1998. – 36 с.

Про період ув'язнення С. П. Корольова на Колимі.

160. РЕБРОВ М. Сергей Павлович Королев / М. Ф. Ребров. – Москва : ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – 384 с.

Книга побудована на архівних матеріалах, спогадах колег С. П. Корольова, а також враженнях автора, який був особисто знайомий з героєм своєї книги.

161. РОМАНОВ А. Конструктор космических кораблей / А. Романов. – 5-е изд., переработ. и доп. – Москва : Политиздат, 1981. – 255 с.

Про роботу С. П. Корольова головним конструктором найбільшого в СРСР ракетного центру – ОКБ-1.

162. РОМАНОВ А. Королёв / А. П. Романов. – Москва : Мол. гвардия, 1990. – 479 с. : ил. – (Жизнь замечательных людей. Вып. 708).

163. РОМАНОВ А. Королёв / А. Романов. – Москва : Мол. гвардия, 1996. – 552 с. : ил. – (Жизнь замечательных людей. Вып. 735).

Про патріарха радянської ракетно-космічної техніки – головного конструктора Сергія Павловича Корольова.

164. С. П. КОРОЛЁВ и его дело. Свет и тени в истории космонавтики : избранные труды и документы / РАН, Отделение проблем машиностроения, механики и процессов управления ; сост. Г. С. Ветров ; ред. Б. В. Раушенбах [и др.]. – Москва : Наука, 1998. – 716 с.

Основу книги складають понад 100 неопублікованих раніше документів, що відображають вузлові моменти історії ракетно-космічної техніки та творчої біографії С. П. Корольова.

165. С. П. КОРОЛЁВ : энциклопедия жизни и творчества / РКК «Энергия» им. С. П. Королёва ; Лопота В. А., Легостаев В. П., Королева Н. С. [и др.] ; гл. ред. В. А. Лопота. – [Москва], 2014. – 704 с. : ил.

Енциклопедична праця про життя і творчість С. П. Корольова зі спогадами його сучасників.

166. СЕРГЕЙ Павлович Королёв : [сб. ст.]. – Москва : Знание, 1985. – 64 с.

Розповідається про життя і діяльність прославленого конструктора, про історію створення перших штучних супутників Землі і космічних кораблів.

167. СЛОВО про Корольова : [нариси] / [упоряд. С. П. Плачинда ; ред. Н. Б. Мурченко]. – Київ : Молодь, 1970. – 308 с.

Спогади людей, які особисто знали С. П. Корольова.

168. СТАРОСТИН А. Адмирал Вселенной: Королев. Рассказ о времени и человеке / Александр Старостин. – 2-е изд. – Москва : Мол. гвардия, 1982. – 223 с.

Про дитячі та юнацькі роки майбутнього конструктора космічних кораблів.

169. ТОМСКИЙ В. Неизвестный Королев: главный конструктор будущего / Владимир Саввич Томский. – Москва : Эксмо : Яуза, 2011. – 285 с.

Про маловідомі факти життя та діяльності С. П. Корольова.

170. ШЕВЧУК С. Сергій Корольов / Світлана Шевчук. – Харків : ПЕТ, 2015. – 126 с.

171. ДОРОГА до зірок: Сергій Павлович Корольов (1907–1966) : реком. бібліогр. показч. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. О. Гажаман ; ред. Н. М. Скоморовська. – Київ : [б. в.], 2007. – 23 с.

СТАТТІ ПРО С. П. КОРОЛЬОВА

172. 12 ЯНВАРЯ 1907 года родился главный конструктор ракетно-космической техники академик С. П. Королев // Аэрокосм. вестн. – 2005. – № 1. – С. 4.

173. АБЛІЦОВ В. Що Земля? Завоюємо Всесвіт! : до 100-річчя Головного Конструктора космонавтики / В. Абліцов // День. – 2007. – 13 січ. – С. 7.

Коротка біографія С. П. Корольова.

174. АБРАМОВ А. Мой Королев / А. Абрамов // Наука и жизнь. – 1991. – № 1. – С. 124–128.

Спогади про головного конструктора С. П. Корольова його заступника Анатолія Абрамова.

175. АЛЕКСАНДРОВ А. Слово о Сергее Павловиче Королеве / А. Александров // Техника – молодежи. – 1982. – № 10. – С. 5.

176. АЛЕКСАНДРОВ А. С. П. Королев в центре управления полетами / А. Александров // Природа. – 1977. – № 10. – С. 38–43.

177. АЛЕКСАНДРОВ А. Колумб Вселенной // Путь к звездам: из истории советской космонавтики / А. А. Александров. – Москва : Вече, 2006. – С. 184–206.

Про роль С. П. Корольова в організації першого польоту людини в космос.

178. АНДРЕЙШИН М. Українські корені славного конструктора / М. Андреїшин // Укр. слово. – 2007. – 11–17 січ. – С. 8.

Біографія С. П. Корольова.

179. АНИСИМОВ Н. Происшествие в НИИ-3 / Н. Л. Анисимов, В. Г. Оппоков // Военно-ист. журн. – 1989. – № 10. – С. 81–87 ; № 11. – С. 65–72.

Про арешт С. П. Корольова у 1938 році.

180. АСТАШЕНКОВ П. С. П. Королев и начало космических исследований / П. Т. Астащенко // Земля и Вселенная. – 1977. – № 2. – С. 56–61.

181. БАКЛАНОВ А. Освоение космоса: славное прошлое, непростое настоящее / Александр Бакланов // Свободная мысль. – 2007. – № 10. – С. 33–46.

Внесок С. П. Корольова в історію розвитку космонавтики.

182. БАЛАНИНА М. Устремленный к звездам : к 70-летию со дня рождения академика С. П. Королева / М. Н. Баланина // Новый мир. – 1977. – № 1. – С. 215–229.

Стаття матері С. П. Корольова.

183. БАЛАНИНА-КОРОЛЕВА М. О моем сыне : рассказ матери академика С. П. Королева / М. Баланина-Королева // Семья и школа. – 1970. – № 3. – С. 10–11.

184. БЕЛОВ В. «Фантастика в чертежах» / В. Белов, С. Зигуненко // Юный техник. – 2006. – № 12. – С. 10–17.

Про проекти Особливого конструкторського бюро (ОКБ-1), яке називали «господарством», або «королівством» С. П. Корольова, щодо освоєння Місяця та Марса.

185. БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ О. О научном творчестве С. П. Королева : к 75-летию со дня рождения /

О. М. Белоцерковский // *Вопр. истории естествознания и техники.* – 1982. – № 4. – С. 54–62.

186. БИРЮКОВ Ю. Прокладывая путь к новому / Ю. Бирюков // *Авиация и космонавтика.* – 1975. – № 2. – С. 40–42.

Про роль С. П. Королева в развитии космонавтики.

187. БИРЮКОВ Ю. Роль С. П. Королева в развитии советской ракетной техники в период ее зарождения и становления [1930–1941 гг.] // *Труды X науч. конф. аспирантов и мл. науч. сотрудников Ин-та истории естествознания и техники АН СССР. Секция истории авиации и космонавтики.* – Москва, 1967. – С. 3–16.

188. БІЛЕНКО В. Головний конструктор : 100 років від дня народження Сергія Павловича Королева / В. Біленко // *Сіл. вісті.* – 2007. – 12 січ. – С. 1–2.

189. БОЙКО Е. Все началось с Одесской профтехшколы: к биографии Главного конструктора космических кораблей / Е. Бойко // *Проф.-техн. образование.* – 1974. – № 5. – С. 10–11.

190. БОРИСОВ Л. Выдающийся советский конструктор ракетной техники С. П. Королев / Л. П. Борисов, Г. М. Крамаров, М. Е. Шехтер // *Вопросы истории.* – 1967. – № 4. – С. 205–207.

191. БРАМСКИЙ К. Три судьбы. Украинская космическая драма : Кибальчич Н. И., Кондратюк Ю. В., Королев С. П. / К. Брамский // *Всеукр. техн. газ.* – 2006. – № 14. – С. 1.

Про відомих українських ракетобудівників.

192. БРОВКО І. С. П. Королев – людина і вчень : до 100-річчя від дня народження / І. Бровко // *Світогляд.* – 2006. – № 2. – С. 71–75 ; 2007. – № 1. – С. 26–30.

193. БУГРОВ В. Циолковский и Королев: мечты и реальность / В. Бугров // *Наука и жизнь.* – 2007. – № 9. – С. 30–32 : ил.

194. ВАСИЛЬЕВА Н. Земная фантазия / Н. Васильева // *В мире книг.* – 1976. – № 6. – С. 77–79.

Сторінки біографії С. П. Королева.

195. ВЕТРОВ Г. В преддверии космических полетов : неопубл. страницы творч. наследия С. П. Королева / Г. Ветров // Наука и жизнь. – 1982. – № 1. – С. 9–12.

196. ВЕТРОВ Г. В трудные годы / Г. С. Ветров // Авиация и космонавтика. – 1989. – № 1. – С. 36–37.

Сторінки біографії С. П. Корольова.

197. ВЕТРОВ Г. Заветная папка академика Королева / Г. Ветров // Крылья Родины. – 1981. – № 4. – С. 16–17.

С. П. Корольов з юності збирав газетні вирізки на тему «Авіація і космос».

198. ВЕТРОВ Г. Научные принципы С. П. Королева в области проектирования ракетно-космических систем / Г. Ветров // Исследования по истории и теории развития авиационной и ракетно-космической науки и техники : [сборник]. – Москва : Наука, 1981. – С. 71–84.

199. ВЕТРОВ Г. О планерных разработках С. П. Королева / Г. С. Ветров // Из истории авиации и космонавтики. – Москва, 1985. – Вып. 52. – С. 3–16.

200. ВЕТРОВ Г. Особенности авиационных разработок С. П. Корольова / Г. С. Ветров // Исследования по истории и теории развития авиационной и ракетно-космической науки и техники : [сборник]. – Москва : Наука, 1986. – Вып. 5. – С. 76–104.

201. ВЕТРОВ Г. Системный подход как творческий метод академика С. П. Королева / Г. С. Ветров // Труды Объединенных научных чтений, посвященных памяти выдающихся советских ученых – пионеров освоения космического пространства. – Москва, 1979. – С. 11–18.

202. ВИДАТНІ діячі ракетобудування й космонавтики, життя та діяльність яких пов'язані з Україною // Сторінки ракетно-космічної історії України : альбом. – Київ, 2010. – С. 5–120.

Про конструктора ракетно-космічної техніки С. П. Корольова на с. 20–21.

203. ГАГАРИНА А. Байконур // Память сердца / А. Т. Гагарина. – Москва : Агентство Печати Новости, 1986. – С. 141–156.

Про підготовку С. П. Корольовим польоту першої людини у космос.

204. ГАЛЛАЙ М. С человеком на борту : [повесть] // Избранное : в 2-х т. / М. Л. Галлай. – Москва, 1990. – Т. 2. – С. 236–310.

Повість про С. П. Корольова.

205. ГАЛЬПЕРІН Ф. Море допомогло // Вони любили спорт : нариси / Ф. Гальперін. – Київ, 1984. – С. 136–140.

Розповідь про те, як спорт, зокрема гімнастика та плавання, допомогли юному Сергію Корольову освоювати небо. І як завдяки загартованому організмові генеральному конструктору були під силу великі фізичні навантаження протягом усього життя.

206. ГЛАВНЫЙ конструктор первых ракетно-космических систем // Авиация и космонавтика. – 1977. – № 1. – С. 2.

207. ГОЛОВАНОВ Я. Король без ракет / Я. Голованов // Огонек. – 1990. – № 2. – С. 22–24.

Сторінки біографії С. П. Корольова.

208. ГОЛОВАНОВ Я. На пороге космоса / Я. Голованов // Знание – сила. – 1981. – № 4. – С. 34–37.

Сторінки біографії С. П. Корольова.

209. ГОЛОВАНОВ Я. Сергій Корольов: «Ми мріємо досягти планет...» / Я. Голованов // Світочі науки : етюди про вчених. – Київ, 1970. – С. 197–200.

Автор статті описує зовнішність академіка С. П. Корольова, риси його характеру, стиль роботи.

210. ГРАБОВСЬКИЙ С. «Марсіанські мрії» Сергія Корольова / Сергій Грабовський // День. – 2013. – 23–24 серп. – С. 22.

С. П. Корольов мріяв підготувати космічний корабель для польоту на Марс.

211. ГУБАРЕВ В. Королєв и Гагарин // Серебристые облака / Владимир Степанович Губарев. – Москва : Сов. Россия, 1982. – С. 4–59.

212. ДЕРНОВА В. Основоположник практичної космонавтики / В. Дернова // Чумацький шлях. – 2007. – № 1. – С. 4.

Про життя та діяльність С. П. Корольова.

213. ДРОБОТЬКО Н. Через терни – до зірок : з нагоди 100-річчя від дня народження академіка С. П. Корольова (1907–1966) / Н. Дроботько // Вісн. Нац. Акад. наук України. – 2007. – № 2. – С. 75–80.

214. ДУБАС З. Корольов (Королів) Сергій Павлович: 1907–1966 / З. Дубас // Іскристі зернятка : цікаві розповіді та бувальщина. – Тернопіль : АСТОН, 1999. – С. 105–109.

Автор зібрав цікавинки, курйози, повчальні епізоди з життя вчених-фізиків, зокрема і про С. П. Корольова.

215. ЕМЕЛЬЯНОВ В. Встречи с Сергеем Павловичем Королевым / Василий Емельянов // Советские ученые : очерки и воспоминания. – Москва : Изд-во АПН, 1982. – С. 151–165.

216. ЖУРБА К. Мрія стартувала в Ніжині / К. Журба // Комсом. гарт. – 1970. – 31 жовт. – С. 4.

Про перебування С. П. Корольова у Ніжині.

217. ЗІЛЬБЕРМАН Е. Космос починався з Чернігівщини / Е. Зільберман // Черніг. відом. – 1994. – 4 берез. – С. 3.

Про ніжинський період життя С. П. Корольова.

218. ЗІЛЬБЕРМАН Е. Ніжинська орбіта Сергія Корольова / Е. Зільберман // Деснян. правда. – 1997. – 11 січ. – С. 2.

Про ніжинський період життя С. П. Корольова.

219. ИВАНОВСКИЙ О. У космического порога // Наперекор земному притяженью / О. Г. Ивановский. – Москва : Политиздат, 1988. – С. 142–284.

Спогади автора про роботу з С. П. Корольовим.

220. ІВАЩЕНКО В. Імена України у космосі / В. Іващенко // Фізика. – 2006. – № 12. – С. 22–23.

Про внесок С. П. Корольова в освоєння космосу.

221. ІЛЬЧЕНКО М. Сергій Корольов: увертюра космічної ери / М. Ільченко, О. Копил, С. Тимченко // Світогляд. – 2007. – № 1. – С. 20–25.

Про життя та діяльність С. П. Корольова.

222. КАВУН О. Сергій Корольов: академік космосу, він же «ворог народу» / О. Кавун // Голос України. – 2007. – 23 січ. – С. 10.

223. КАВУН О. Сергій Корольов мріяв про Марс / Олексій Кавун // Голос України. – 2013. – 15 січ. – С. 4.

Учасниця першого жіночого загону космонавтів, кандидат технічних наук Валентина Пономарьова розповіла про свої враження від спілкування з С. П. Корольовим.

224. КАЛАПУША Л. Головний конструктор космічних систем : до 100-річчя з дня народж. С. П. Корольова / Л. Калапуша, В. Ващук // Педагог. пошук. – 2007. – № 1. – С. 50–52.

225. КАРПОВ Е. Академик Королев и космонавты / Е. А. Карпов // Шаги к звездам : [сборник]. – Москва, 1972. – С. 72–96.

226. КОНОНЕНКО М. Головний конструктор – СП / М. П. Кононенко // Директор школи. – 2004. – № 36. – С. 16–17.

Про діяльність С. П. Корольова як головного конструктора ракетно-космічної техніки.

227. КОНСТРУКТОРИ ракетно-космічної техніки та вчені // Сторінки ракетно-космічної історії України : альбом. – Київ, 2010. – С. 20–21.

Про ракетобудівника та конструктора С. П. Корольова.

228. КОПИЛ О. Академік С. П. Корольов і ракетно-космічна техніка / О. А. Копил // Наука та наукознавство. – 2007. – № 1. – С. 132–138 : фот.

229. КОРОЛЕВ Ю. Основоположник практической космонавтики / Ю. А. Королев // Физика в школе. – 2007. – № 1. – С. 73–78.

Про видатного вченого-конструктора С. П. Корольова.

230. КОРОЛЕВА Н. Мысли о предательстве у Королева даже не могло возникнуть : [интервью] / Наталия Королева ; беседовала Юлия Абакумова // Бизнес. – 2007. – 29 янв. – С. 76–78.

Интерв'ю з дочкою С. П. Корольова Наталею Корольовою, в якому вона поділилася своїми спогадами про батька.

231. КОРОЛЁВА Н. Арестованный № 1442 ; из книги об отце / Н. С. Королёва // Наше наследие. – 2000. – № 53. – С. 48–75.

Мемуари Наталії Корольової про батька.

232. КОСТЕНКО І. Батько / І. Костенко // Сіверян. літопис. – 2002. – № 4. – С. 116–118.

Рецензія на однойменну книгу Н. С. Корольової про видатного вченого в галузі ракетної техніки С. П. Корольова, який провів своє дитинство у Ніжині.

233. КОСТРИЦЯ М. «Космічна» географія України : до 100-річчя від дня народж. засн. практ. космонавтики С. П. Корольова / М. Костриця // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2007. – № 2/3. – С. 4–7.

У статті найбільше уваги приділено рокам навчання майбутнього академіка С. П. Корольова у Київському політехнічному інституті, які стали важливою віхою на його життєвому шляху.

234. КРИВДА М. Його називають батьком космонавтики / М. Кривда // Голос України. – 2017. – 19 січ. – С. 16.

Про життя та діяльність С. П. Корольова.

235. КУШНІР С. Творець космічних кораблів : до 100-річчя з дня народження Сергія Корольова, українця / С. Кушнір // Універсум. – 2007. – № 1/2. – С. 43–45.

236. МАТИЯСЕВИЧ Л. Сергей Павлович Королев. Штрихи к портрету / Л. Матиясевич // Наука и жизнь. – 2000. – № 9. – С. 17–19 : фот.

Автор статті, який багато років працював разом з С. П. Корольовим, розповідає про стиль його роботи, ділову і творчу атмосферу в колективі.

237. МЕЛЬНИКОВ Л. Королев – царская фамилия / Л. Мельников // Природа и человек. XXI век. – 2009. – № 4. – С. 72–75.

Про видатного вченого-конструктора С. П. Корольова.

238. МИТРИКОВА Н. Жить просто – нельзя! Жить надо с увлечением! : рассказ о юности С. П. Королева / Н. Митрякова, Л. Самохвалова // Прометей. – Москва, 1968. – Т. 6. – С. 188–205.

239. МИШИН В. Королев // Записки ракетчика : дневники, воспоминания, фотоархив / В. П. Мишин. – г. Королёв, 2013. – С. 29–49.

Перший заступник головного конструктора Василь Павлович Мішин розповідає про роботу з С. П. Корольовим.

240. МОРОЗОВА А. До 100-річчя С. П. Корольова / Анна Морозова // Сіверян. літопис. – 2007. – № 1. – С. 126–131.

Дослідження ніжинського родоводу С. П. Корольова по материнській лінії.

241. ОЧКУРОВА О. Королев Сергей Павлович : (род. 1907 г. – ум. 1966 г.) // 50 гениев, которые изменили мир / О. Очкурова, Г. Щербак, Т. Иовлева. – Харьков, 2003. – С. 176–186.

242. ПІСТОЛЕНКО І. С. П. Корольов і Ю. О. Победоносцев. Траскторія долі / І. О. Пістоленко // Дослідження з історії техніки : зб. наук. праць. – Київ : Політехніка, 2003. – Вип. 3. – С. 130–139.

243. ПЛАТОНОВ В. Епоха Корольова : до 100-річчя від дня народження С. П. Корольова / В. Платонов // Світогляд. – 2007. – № 1. – С. 31–39.

Про життя і діяльність С. П. Корольова.

244. ПОНОМАРЕВ Г. Ракетно-космический Король / Г. Пономарев // 2000. – 2015. – 7–13 окт. – С. 4–5.

Про головного конструктора ракетно-космічних систем С. П. Корольова.

245. РАХМАНИН В. С. П. Королев и В. П. Глушко: сотрудничество и амбиции / В. Ф. Рахманин // Природа. – 2008. – № 2. – С. 68–70 ; № 8. – С. 68–76.

Про внесок видатних конструкторів в історію ракетобудування.

246. РІДЧЕНКО А. Академік С. П. Корольов – фундатор авіакосмічної техніки / Анатолій Рідченко // Фізика. Шкільний світ. – 2013. – № 16. – С. 23–29.

247. РОМАНЕЦЬ Д. Земля в ілюмінаторі: сьогодні виповнюється 100 років із дня народження видатного українського теоретика і творця ракетно-космічної техніки Сергія Корольова / Д. Романець // Україна молода. – 2007. – 12 січ. – С. 19.

Про життя і діяльність С. П. Корольова.

248. РОМАНОВ А. Первый конструктор космических кораблей / А. Романов // Эхо планеты. – 1999. – 10–16 дек. – С. 24–25.

Про життя і діяльність С. П. Корольова.

249. РОМАНОВ А. Пример в жизни и труде: Юрий Гагарин об академике С. П. Королеве / А. Романов // Журналисты рассказывают : [сборник]. – Москва, 1974. – С. 173–179.

250. РОМАНОВ А. Сергей Павлович Королев // Конструкторы / А. П. Романов, В. С. Губарев. – Москва : Политиздат, 1989. – С. 3–194.

251. РУДНИК В. Космос Сергія Корольова / В. Рудник // Молодь України. – 2007. – 4–10 січ. – С. 3 ; 11–17 січ. – С. 3.

Спогади людей, з якими працював, навчався, спілкувався та дружив С. П. Корольов.

252. РЯБЕНКО І. Сторінка з біографії Корольова / І. Рябенко // Під прапором Леніна. – 1973. – 23 берез. – С. 4.

Про час перебування С. П. Корольова у Конотопі в 1925 р.

253. С. П. КОРОЛЬОВ – видатний учений у галузі механіки та процесів керування, геніальний конструктор ракетно-космічних систем // Наука сьогодні. – 2007. – № 4. – С. 15–16.

Про життя і діяльність С. П. Корольова.

254. СЕРГЕЙ Павлович Королев : біографія // История в подробностях. – 2011. – № 3. – С. 22–23.

255. СЕРГІЙ Корольов : (1907–1966) // Сто найвідоміших українців / М. Гнатюк [та ін.]. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Київ, 2002. – С. 551–557.

256. СЕРГІЙ Корольов (1907–1966) // Золота книга української еліти = Golden Book of Ukrainian Elite : інформ.-імідж. альм. : у 6-ти т. Т. 2. Видатні діячі України минулих століть. Меморіальний розділ. К–Я / ред. кол.: Ю. П. Богущкий [та ін.]. – Київ : Євроімідж, 2001. – С. 62–63.

257. СЕРГЕЙ Павлович Королев (1907–1966) // Космонавтика : энциклопедия / В. П. Бармин [и др.] ; гл. ред. В. П. Глушко. – Москва : Советская энциклопедия, 1985. – С. 170.

258. СЕРГЕЙ Павлович Королев // Пионеры и создатели ракетной техники : [сборник]. – Москва : Знание, 1975. – С. 19–24.

259. СЕРГІЙ Корольов. Космічний геній : 110 років від дня народження // Шкільний світ. – 2016. – № 24. – С. 9–13.

Про життя і діяльність С. П. Корольова.

260. СЕРГІЙ Корольов: увертюра космічної ери : до 100-річчя від дня народження С. П. Корольова // Світогляд. – 2007. – № 1. – С. 20–25.

261. СЕРОВ В. Титан ракетной техники – Сергей Павлович Королев / В. Р. Серов // История науки и техники. – 2007. – № 6. – С. 42–46.

262. СКУРИДИН Г. Главный конструктор космического века // Выход человечества в космос / Г. А. Скуридин,

В. И. Севастьянов, Г. А. Назаров. – Москва : Знание, 1976. – С. 13–27.

Про ракетобудівника та конструктора С. П. Корольова.

263. СНИЖИНСЬКА С. Внесок українських вчених у розвиток космонавтики / С. В. Сніжинська // Все для вчителя. – 2016. – № 5. – С. 36–38.

Про С. П. Корольова на с. 37.

264. СОБОЛЕВ Д. Репрессии в советской авиапромышленности / Д. А. Соболев // Вопросы истории естествознания и техники. – 2000. – № 4. – С. 44–58.

Про період ув'язнення С. П. Корольова.

265. СТУДЬОНОВА Л. Той, що вивів людство до зірок : до 50-річчя польоту Гагаріна / Людмила Студьонова // Сіверщина. – 2011. – 14 квіт. – С. 6.

Нарис про С. П. Корольова та його ніжинський період життя.

266. СУСЬ Б. Виховання патріотизму у студентів вищої технічної школи / Б. А. Сусь // Вісн. Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2010. – № 3. – С. 196–203.

Про С. П. Корольова на с. 201–202.

267. СЫТИН В. Жизнь с увлечением / В. Сытин // Наука и жизнь. – 1977. – № 1. – С. 104–108.

Спогади автора про зустрічі з С. П. Корольовим.

268. ТЕРЕС Н. В. Корольов Сергій Павлович [30.12.1906–14.01.1966]: Генеральний конструктор космічної техніки / Н. В. Терес // Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності. – Київ : Книги-XXI, 2007. – С. 201–205.

269. ТОПЧЕЕВ Ю. Космонавтика. Из воспоминаний о Сергее Павловиче Королеве / Ю. И. Топчеев // История науки и техники. – 2007. – № 1. – С. 2–6.

270. ХАНДРОС Б. Дочь знаменитого Генерального конструктора Сергея Королева Наталия: «Я не могла понять, как

отец променял мою умную, красивую маму на другую женщину» / Б. Хандрос // Бульвар. – 2006. – № 15 (апр.). – С. 10–12.

Спогади дочки С. П. Королева про батька.

271. ХАРЧЕНКО Т. Королев Сергей Павлович: (род. в 1907 г. – ум. в 1966 г.) // 100 знаменитых людей Украины / Т. Харченко, О. Очкурова, И. Рудычева. – Харьков, 2004. – С. 214–220.

272. ЦИОЛКОВСКИЙ и Королев: мечты и реальность // Наука и жизнь. – 2007. – № 9. – С. 30–32.

Про те як С. П. Королев втілює у реальність деякі мрії К. Е. Ціолковського.

273. ЧЕРТОК Б. Сергей Павлович Королев : к 100-летию со дня рождения / Б. Е. Черток // Земля и Вселенная. – 2007. – № 1. – С. 29–42.

Про головного конструктора ракетно-космічної техніки, основоположника практичної космонавтики С. П. Королева.

274. ЧИКИРИСОВА Г. С. П. Королев: определение соционического типа / Г. В. Чикирисова // Психология и соционика межличностных отношений. – 2009. – № 6. – С. 45–51.

Наводяться матеріали дослідження особистості та діяльності генерального конструктора С. П. Королева з точки зору психології.

275. ШАРОВ І. Королев Сергій Павлович (1907–1966) / І. Шаров // Сто видатних імен України. – Київ, 1999. – С. 181–184.

У статті описується конструкторська діяльність С. П. Королева. Згадується факт залучення Сергієм Павловичем українських учених та інженерів для вирішення завдань практичної космонавтики.

276. ШЕЛЕСТ И. Жил среди нас : к 80-летию С. П. Королева / И. Шелест // Крылья Родины. – 1986. – № 12. – С. 8–10.

277. ШПАК В. Вежливіє люди проти Прометея космосу / Віктор Шпак // Уряд. кур'єр. – 2017. – 6 січ. – С. 8.

Про роки ув'язнення С. П. Корольова.

278. ШПАК В. Викреслені сторінки біографії / В. Шпак // Уряд. кур'єр. – 2007. – 12 січ. – С. 13 ; Світло спілкування. – 2008. – № 8. – С. 19–21.

У статті розповідається про роки ув'язнення С. П. Корольова як «ворога народу» з червня 1938 по липень 1944 року.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ С. П. КОРОЛЬОВА

279. АБАКУМОВА Ю. Случайный город неслучайного человека: 2007 год ЮНЕСКО объявила годом Главного конструктора космических кораблей Сергея Павловича Королёва / Ю. Абакумова // Бизнес. – 2007. – 29 янв. – С. 72–75.

280. БУДИНОК-МУЗЕЙ академіка С. П. Корольова у Житомирі : фотоальбом = Дом-музей С. П. Королева в Житомире : фотоальбом / автор тексту Ю. П. Руденський ; упоряд. та фото С. С. Крячка ; худож. С. В. Бондаренко. – Київ : Мистецтво, 1979. – 46 с.

281. ЕФИМОВ Р. Дом-музей С. П. Королева / Р. Ефимов // Граждан. авиация. – 1977. – № 4. – С. 23.

Про будинок-музей академіка С. П. Корольова у Житомирі.

282. ЗІЛЬБЕРМАН Е. На честь С. П. Корольова / Е. Зільберман // Деснян. правда. – 1987. – 15 квіт. – С. 4.

У Ніжині відкрито пам'ятний знак на честь головного конструктора космічних кораблів С. П. Корольова.

283. ЗЛОТИН Г. Мемориальный дом-музей академика С. П. Королева / Г. Н. Злотин // Земля и Вселенная. – 1977. – № 2. – С. 62–64.

284. ЗЯТЬЄВ С. «Зоряні експонати батьківщини Корольова» / Сергій Зятьєв // Народна армія. – 2013. – 11 квіт. – С. 6.

З історії створення Житомирського музею космонавтики імені Сергія Корольова, його експозиції та експонати, що побували в космосі.

285. КОЛОМІЄЦЬ В. Пам'яті С. П. Корольова : [вірш] / В. Коломієць // Світень. – Київ, 1982. – С. 194.

286. КОПИЛ О. Через терни – до зірок / О. Копил, В. Тетянич, Л. Шевченко // Кожному мила своя сторона : красзнавчі нариси про видатних людей, минуле Житомирщини, обряди і звичаї населення краю. Ч. 1 / Асоц. інтелігенції Житомир. обл., Житомир. обл. орг. Співки журналістів України ; упоряд. Бондарчук Л. І., Демченко Л. С. – Житомир : Журфонд, 1997. – С. 69–73.

Розповідь про музей космонавтики у Житомирі, про життя С. П. Корольова.

287. КОСТЕНКО І. Нащадки Корольова в Ніжині / І. Костенко // Вісті. – 1997. – 28 берез. – С. 2.

Дочка С. П. Корольова відвідала місто з метою зібрати матеріали про свій родовід.

288. МУЗЕЙ космонавтики ім. С. П. Корольова. – Житомир : Сонечко, 2007. – 15 с.

289. НЕЧИПОРЕНКО Л. Син Землі: столітній ювілей Сергія Корольова відзначили урочистостями у Київській політехніці / Л. Нечипоренко // Хрещатик. – 2007. – 24 січ. – С. 15.

290. ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ 100-річчя від дня народження С. П. Корольова : постанова Верховної Ради України від 6 груд. 2006 р., № 428-V // Голос України. – 2007. – 4–10 січ. – С. 13 ; Відомості Верховної Ради. – 2007. – 9 лют. (№ 5/6). – С. 182.

291. ШПАК В. Про Корольова тут знають усе : у Житомирі відкрито виставку документів до 40-річчя Музею космонавтики / Віктор Шпак // Уряд. кур'єр. – 2010. – 23 лип. – С. 16.

БУДНИК ВАСИЛЬ СЕРГІЙОВИЧ **(1913–2007)**

Видатний конструктор і вчений у галузі ракетно-космічної техніки Василь Сергійович Будник народився 24 червня 1913 року в містечку Семенівка Ново-зибківського повіту Чернігівської губернії (тепер м. Семенівка Чернігівської області) в сім'ї агронома. У 1940-му році з відзнакою закінчив Московський авіаційний інститут і до 1943 р. працював інженером-конструктором у КБ С. В. Іллюшина.

Займався реалізацією завдань доозброєння штурмовика ІЛ-2, а згодом і ракетного озброєння штурмовиків з реактивними двигунами. Як заступник головного конструктора КБ С. П. Корольова (1947 р.) з питань створення керованих балістичних ракет (ЦНДІ ракетної техніки), Василь Сергійович брав участь у розробці та передачі на озброєння перших бойових балістичних ракет Р-1, Р-2, Р-5.

З 1951 по 1954 рік – головний конструктор на військовому заводі у Дніпропетровську (нині м. Дніпро), в 1951–1958 роках – перший заступник головного конструктора Особливого КБ (з часом – державне підприємство «КБ «Південне» ім. М. К. Янгеля») у Дніпропетровську. З 1962 року працював професором Дніпропетровського державного університету. У 1972–1980 роках – заступник керівника Дніпропетровського відділення Інституту механіки АН УРСР, із 1973 – керівник сектору проблем ракетно-космічної техніки.

З 1954 року В. С. Будник працював над створенням перших стратегічних ракет (на компонентах палива, що зберігаються тривалий час): Р-12, Р-14, Р-16, Р-36 – з орбітальними головними частинами, що розділяються, з наземним і шахтним базуванням;

ракет РС-16А та Р-36М з мінометною схемою старту, а також над створенням космічних ракет-носіїв – «Космос», «Космос-2», «Циклон» і космічних апаратів до них. Керував розробкою та льотними випробуваннями ґрунтового рухомого льотного комплексу.

Його наукові праці лягли в основу наукового напрямку з оптимального проектування ракетно-космічних систем. У 1962 році Василь Сергійович був обраний членом-кореспондентом АН УРСР, з 1967 року – академік АН УРСР. Ініціатор створення фізико-технічного факультету в Дніпропетровському університеті, який підготував багато наукових та інженерних кадрів для ракетно-космічної промисловості.

Помер 8 березня 2007 року.

ПРАЦІ В. С. БУДНИКА

292. ДИНАМИЧЕСКИЕ задачи механики сложных систем : сб. науч. тр. / АН УССР, Ин-т техн. механики ; под ред. В. С. Будника. – Киев : Наук. думка, 1984. – 110 с.

293. ИНЕРЦИОННЫЕ механические энергоаккумулирующие системы / В. С. Будник [и др.] ; АН УССР, Ин-т техн. механики ; под общ. ред. В. С. Будника. – Киев : Наук. думка, 1986. – 176 с.

294. КАВИТАЦИОННЫЕ автоколебания и динамика гидравлических систем : доклады совещания / АН УССР, Отделение математики, механики и кибернетики ; под ред. В. С. Будника. – Киев : Наук. думка, 1977. – 120 с.

295. НАДЕЖНОСТЬ и долговечность технических систем : сб. ст. / Ин-т механики АН УССР ; под ред. В. С. Будника. – Киев : Наук. думка, 1975. – 136 с.

296. НАДЕЖНОСТЬ сложных технических систем / Ин-т механики АН УССР (Днепропетр. отд-ние) ; отв. ред.

В. С. Будник ; ред.: Е. С. Переверзев [и др.]. – Киев : Наук. думка, 1974. – 136 с.

297. НЕКОТОРЫЕ задачи автоматического управления движением : [сборник] / Днепропетр. отд-ние ин-та механики АН УССР ; [редкол. : В. С. Будник (отв. ред.) и др.] – Киев : Наук. думка, 1974. – 235 с.

298. ОБОБЩЁННЫЙ энергетический подход к организации тепломассообменных процессов в свободном газовом объёме топливных баков жидкостных ракет / В. С. Будник, Ю. Ф. Даниев, Н. Ф. Свириденко // Техн. механика. – 1998. – Вып. 7. – С. 98–106.

299. ОТ ШТУРМОВИКОВ ИЛ-2 до космических ракет : воспоминания. – Днепропетровск : Изд-во ДГУ, 1993. – 44 с.

300. ОТ ШТУРМОВИКОВ ИЛ-2 до космических ракет : работа в авиапромышленности и командировка в Германию // Аристократ. – 2004. – № 1. – С. 4–17 ; № 2. – С. 19–29.

Спогади В. С. Будника про ракетобудування і людей, що заклали його основу.

301. ПРОЕКТИРОВАНИЕ летательных аппаратов и их систем : сб. науч. тр. / АН УССР, Отд-ние механики ; [редкол.: В. С. Будник (отв. ред.) и др.]. – Киев : Наук. думка, 1985. – 204 с.

302. ПРОЕКТИРОВАНИЕ сложных технических систем : сб. науч. тр. / АН УССР, Ин-т техн. механики ; [редкол. : Будник В. С. отв. ред. и др.] – Киев : Наук. думка, 1989. – 161 с.

303. ПРОЧНОСТЬ и долговечность элементов конструкций : сб. науч. тр. / Ин-т техн. механики (Киев) ; ред. В. С. Будник [и др.] ; отв. ред. В. С. Гудрамович. – Киев : Наук. думка, 1983. – 168 с.

304. ПРОЧНОСТЬ и надежность конструкций / АН Украины, Ин-т механики ; под ред. В. С. Будника. – Киев : Наук. думка, 1978. – 146 с.

КНИГИ ПРО В. С. БУДНИКА

305. V МІЖНАРОДНА молодіжна науково-практична конференція «Людина і космос», присвячується першопрохідникам ракетно-космічної техніки. Василь Сергійович Будник, 16–18 квітня 2003 р. : зб. тез / НАН України, Укр. молодіжне аерокосм. об-ня «Сузір'я», Дніпропетр. нац. ун-т, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» ; голов. ред. Є. О. Джур. – Дніпропетровськ : НЦАОМУ, 2003. – 268 с.

306. БУДНИК. Дело всей жизни : 100 летию со дня рождения Василия Сергеевича Будника посвящается / под общ. ред. А. В. Дегтярева. – Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 2013. – 560 с. : ил., портр., фот.

Про вклад Василя Будника у розвиток вітчизняної ракетно-космічної техніки, також наведені спогади його соратників, близьких та друзів.

307. ПЛАТОНОВ В. Южное созвездие. Кн. 2. Сопутники / В. Платонов. – Днепропетровск : Проспект, 2008. – 336 с.

Про В. С. Будника на с.: 37, 39, 41–43, 45, 47, 55, 143, 238–239, 281.

308. ПЛАТОНОВ В. Янгель создатель оружия выживания / В. Платонов. – Днепропетровск : ИМА-пресс : Скифия, 2011. – 528 с.

Про В. С. Будника на с.: 188–190, 205, 208–209, 213, 216, 224, 230, 236, 249, 270, 300, 309–310, 412.

309. ПРИЗВАНЫ временем. Т. 1 : От противостояния к международному сотрудничеству / С. Н. Конюхов [и др.]. – Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 2004. – 765 с.

Книга про Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля, в якому багато років працював В. С. Будник.

Про В. С. Будника на с.: 14, 24, 29–35, 41, 45, 54–60, 146, 174, 196, 379, 545, 546, 550, 556, 557, 560, 573, 574, 600, 621, 627, 631, 637, 639, 648, 651.

310. РАЗВИТИЕ ракетно-космической техники в Украине : учебник / Ф. П. Санин [и др.]. – Днепропетровск : Изд-во Днепропетр. ун-та, 2001. – 391 с.

Про В. С. Будника на с.: 74–79.

311. «СЕКРЕТНИЙ» підрозділ галузі : нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету / редкол. М. В. Поляков (керівник). – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2001. – 376 с.

Про В. С. Будника на с.: 15, 19, 20, 22–23, 25, 32, 42, 57, 65, 69, 118, 245, 266, 269, 301–302.

312. БУДНИК Василь Сергійович: Конструктор. Вчений. Людина : бібліогр. покажч. – Дніпропетровськ : ДОУНБ, 2010. – 75 с. – (Вчені Дніпропетровщини).

СТАТТІ ПРО В. С. БУДНИКА

313. 80-РІЧЧЯ академіка В. С. Будника // Вісник АН України. – 1993. – № 6. – С. 99.

314. АВЕРКОВ С. Від «чорної смерті» до космічних стартів / С. Аверков // Україна. – 1991. – № 22. – С. 6–8.

Нарис про життєвий шлях В. С. Будника.

315. АСМАКОВСКИЙ Э. Человек с большой буквы / Э. Асмаковский // Життя Семенівщини. – 2006. – 21 черв. – С. 2.

Про уродженця Семенівки, академіка, конструктора ракет В. С. Будника.

316. БОНДАРЕНКО М. Почесний громадянин / М. Бондаренко // Наше місто. – 2006. – 9 верес. – С. 3.

Про присвоєння звання «Почесного громадянина» м. Дніпропетровськ В. С. Буднику.

317. БУДНИК Василь Сергійович // Українська Радянська енциклопедія. – К., 1978. – Т. 2. – С. 60–61.

318. БУДНИК Василь Сергійович // Чернігівці – лауреати державних премій : довідник / упоряд.: Т. П. Журавльова, Л. П. Ларіонова, С. М. Сергєєва ; Черніг. іст. музей ім. В. В. Тарновського. – Чернігів, 2009. – С. 51–53.

319. БУДНИК Василь Сергійович // Хто є хто в Україні. – Київ : КІС, 2004. – С. 98.

320. БУЛАТ А. Відділення механіки НАН України / А. Ф. Булат // Вісник НАН України. – 2013. – № 11. – С. 21–29.

Про академіка В. С. Будника, який керував сектором проблем ракетно-космічної техніки при Дніпропетровському відділенні Інституту механіки АН УРСР, на с. 23–24.

321. В НЕБЕ черниговские ракеты // Деснянка. – 2013. – 24 жовт. – С. 5.

Нарис про В. С. Будника – радянського та українського вченого, одного з фундаторів ракетно-космічної техніки.

322. ВИДАТНІ діячі ракетобудування й космонавтики, життя та діяльність яких пов'язані з Україною // Сторінки ракетно-космічної історії України : альбом. – Київ, 2010. – С. 5–120.

Про В. С. Будника на с. 26–27.

323. ВКЛАД Украины в создание европейского ракетоносителя легкого класса «ВЕГА». История создания и перспективы дальнейшего сотрудничества / И. П. Селифонов [и др.] // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Серія «ІФНІТ». – 2014. – Вип. 22. – С. 145–151.

Про В. С. Будника – головного конструктора ракетного заводу в Дніпропетровську.

324. ГАМОЛЬСКИЙ Л. Прерванный полет / Л. Гамольский // Горожанин. – 2014. – № 15. – С. 17.

Про академіка В. С. Будника – до 60-річчя КБ «Південне».

325. ДЕГТЯРЕВ О. Академік Василь Сергійович Будник – один із засновників ракетно-космічної галузі України / О. В. Дегтярев, О. В. Новиков // Вісн. НАН України. – 2013. – № 6. – С. 89–95 : фот.

326. ЖИВОТОНОВА Н. Будник Василь Сергійович / Н. Т. Животонова // Енциклопедія сучасної України / гол. редкол.: І. М. Дзюба [та ін.]. – Київ, 2004. – Т. 3 : Біо–Бя. – С. 541.

327. ЗАРОЖДЕНИЕ ракетного производства на берегах Днепра. 1951–1954 // Конструкторское бюро «Южное». Люди и ракеты : фотоальбом / под общ. ред. А. В. Дегтярева. – Днепропетровск : Спейс-Информ. – 2014. – С. 28–29.

Про головного конструктора КБ «Південне» В. С. Будника.

328. К 100-ЛЕТИЮ со дня рождения Василия Сергеевича Будника // Техн. механика. – 2013. – № 2. – С. 1–7 : фот.; Бизнес-класс. – 2013. – № 2. – С. 17.

Про видатного ракетника, одного з творців КБ «Південне» В. С. Будника.

329. КОВАЛЬ В. Дослідження наукової діяльності видатних учених-механіків Чернігівщини / В. І. Коваль, М. В. Бадай // Вісн. Черніг. держ. технолог. ун-ту. – 2014. – № 2. – С. 9–15.

Про В. С. Будника на с. 12–13.

330. КОЛТАЧИХІНА О. Основні періоди та етапи розвитку ракетно-космічної техніки України (до 60-річчя КБ «Південне» ім. М. К. Янгеля). Ч. 1 / О. Ю. Колтачихіна, Ю. О. Храмов // Наука та наукознавство. – 2014. – № 1. – С. 85–100 : фот.

Про головного конструктора КБ «Південне» В. С. Будника на с. 95–96.

331. КОНЮХОВ С. В. С. Будник – пионер стратегической ракетной техники (к пятидесятилетию проекта ракеты Р–12) / С. Н. Конюхов, В. Н. Паппо-Корыстин // Материалы чтений памяти К. Э. Циолковского. – Калуга : Гос. музей истории космонавтики им. К. Э. Циолковского, 2003. – С. 48–49.

332. КОНЮХОВ С. Первый Главный / С. Конюхов // Наше місто. – 2008. – 25 черв. – С. 3 ; Конструктор. – 2008. – № 10. – С. 1.

Про головного конструктора КБ «Південне» В. С. Будника та з нагоди його 95-річчя.

333. КУЛИШ Л. Наша книжная муза / Л. Кулиш // Днепр вечерний. – 2011. – 3 сент. – С. 6.

Про дружину В. С. Будника Віру Іванівну Будник.

334. МАЛІЄНКО О. Апогей його життя : з нагоди 100-річчя від дня народження Василя Будника / Олександр Малієнко // Віче. – 2013. – № 15. – С. 48–51 : фот.

335. МЕЛУА А. Будник Василий Сергеевич // Ракетная и космическая техника : энциклопедия / А. И. Мелуа. – Москва ; Санкт-Петербург : Гуманистика, 2003. – С. 88–89.

336. МИСЛИВЕЦЬ Н. Будник Василь Сергійович : [фахівець у ракетно-космічній галузі] / Надія Мисливець // Славетне сузір'я окриплених університетом : нариси / за заг. ред. В. В. Іваненка ; авт.-упоряд.: О. В. Гонюк, В. В. Іваненко, І. С. Попова. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. – С. 36–40.

337. МІТРАХОВ М. Керівники провідних ракетно-космічних підприємств України // Видатні діячі ракетно-космічної України / М. О. Мітрахов. – Київ : Спейс-Інформ, 2015. – С. 64–127.

Про засновника КБ «Південне» В. С. Будника на с. 67.

338. НАУКОВА школа В. С. Будника з ракетно-космічної техніки // Науковці України – еліта держави. Т. 2 / [авт.-упоряд. Я. Білейчук]. – Київ : Логос Україна, 2012. – С. 15.

339. ПАППО-КОРЫСТИН В. Призваны временем (о тех, кто заложил основы ракетно-космической промышленности в Украине) / В. Н. Паппо-Корыстин, И. В. Федоренко, В. В. Хуторный // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Серія Ракетно-космічна техніка. – 2005. – № 8. – С. 132–138.

Про В. С. Будника – одного з основоположників ракетобудування в Україні.

340. ПИЛИПЕНКО В. Василий Сергеевич Будник / В. В. Пилипенко // Техн. механіка. – 2013. – № 2. – С. 8–11 : фот.

Спогади про зустрічі автора з В. С. Будником.

341. ПИЛИПЕНКО В. Научные будни Будника / В. Пилипенко // Конструктор. – 2008. – № 10. – С. 3.

Про наукову діяльність В. С. Будника.

342. ПИНЧУК И. Будут ракеты – будут и автомобили / И. Пинчук // Вісті Придніпров'я. – 2003. – 30 квіт. – С. 5.

Про конструктора ракет Василя Будника.

343. ПЛАТОНОВ В. Жизнь как полет ракеты / В. Платонов // Наше місто. – 1998. – 24 черв. – С. 9.

До 85-річчя з дня народження конструктора ракет В. С. Будника.

344. ПЛАТОНОВ В. Запас прочности: штрихи к портрету ракетостроителя В. С. Будника / В. Платонов // Аэрокосм. вестн. – 2004. – № 24. – С. 24–29 ; Зеркало недели. – 1997. – 12 апр. – С. 1.

345. ПЛАТОНОВ В. «О том, что муж остался жив после взрыва ракеты на Байконуре, я узнала от знакомого американского журналиста» / Владимир Платонов, Наталья Гармаш // Факты и комментарии. – 2007. – 17 апр. – С. 6.

Спогади Віри Іванівни, дружини В. С. Будника.

346. РАХМАНИН В. К 50-летию принятия на вооружение ракеты Р-12 с двигателем РД-214 / В. Ф. Рахманин, В. С. Судakov // Двигатель. – 2009. – № 2. – С. 38–42.

В. С. Будник працював над створенням стратегічної ракети Р-12.

347. РОМАНЧУК Л. Василя Будника Берия обласкал, а Кучма обидел: «Комсомолка» зустрілась со вдовою знаменитого ракетчика / Л. Романчук // Комсом. правда в Украине. – 2007. – 21 март. – С. 8.

348. САВЧУК В. В. С. Будник та його науково-конструкторська школа / В. С. Савчук // Наука та наукознавство. – 2013. – № 3. – С. 89–101 : фот.

349. САВЧУК В. Будник Василь Сергійович (1913–2007) / В. С. Савчук // Професори Дніпропетр. нац. ун-ту ім. Олеся Гончара 1919–2008 : біобібліограф. довід. / гол. редкол.

М. В. Поляков. – 2-е вид. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2008. – С. 63–65 : фот.

350. САВЧУК В. Конструктор ракетно-космічних систем. До 100-річчя від дня народження В. С. Будника / В. С. Савчук // Дати і події, 2013, перше півріччя : календар знамен. дат № 1 / Нац. парлам. б-ка України ; уклад.: А. Боліла [та ін.]. – Київ, 2012. – С. 145–148.

351. САНДУЛ В. Від нормувальника до академіка / В. Сандул // Отчий поріг. – 2008. – № 6 (черв.). – С. 7.

Про життєвий шлях В. С. Будника.

352. САНІН Ф. Науково-конструкторська школа М. К. Янгеля та її роль у розвитку ракетобудування в СРСР / Ф. П. Санін, О. А. Копил, В. С. Савчук // Наука та наукознавство. – 2011. – № 4. – С. 35–45.

Про В. С. Будника, який працював з Михайлом Янгелем у КБ «Південне».

353. СЕРГІЙЧУК В. Прорив у космос : [українці, які сприяли розвитку ракетно-космічної техніки] // Що дала Україна світові / В. Сергійчук. – Київ : ПП Сергійчук М. І., 2008. – С. 334–357.

Про ракетобудівника В. С. Будника на с. 348.

354. СТЕЖЕРИНСЬКИЙ А. 91-річний Василь Будник і досі навчає літати ракети / А. Стежеринський // Черніг. відом. – 2005. – 7 квіт. – С. 19.

355. СТЕЖЕРИНСЬКИЙ А. Василь Будник, творець супер-ракет / А. Стежеринський // Молодь України. – 2014. – 28 лют. – С. 6.

356. ТЕРЕНТЬЕВА Н. В служении Отечеству / Н. Терентьева // Вісті Придніпров'я. – 2007. – 22 лют. – С. 5 ; 2008. – 10 квіт. – С. 3.

Про академіка, ракетобудівника В. С. Будника.

357. ТКАЧЕНКО В. Василий Будник – первый главный конструктор Днепропетровского ракетно-космического центра / В. Д. Ткаченко // Полет. – 2014. – № 7. – С. 43–50.

358. ФЕДОРЕНКО И. В. С. Будник: от техника до академика-стратега ракетно-космической техники / И. В. Федоренко, В. С. Зевако // Актуальні питання історії техніки : матеріали II Всеукр. наук. конф. (23–24 листоп. 2003 р.). – Київ : Держ. політехн. музей при НТУУ «КПІ», 2003. – С. 68–72.

359. ФЕДОРЕНКО И. Они были призваны временем... / И. В. Федоренко, Ф. П. Санин // Видатні конструктори України : матеріали наук. читань (21–22 жовт. 2004 р.). – Київ : Нац. техн. ун-т України «КПІ», 2005. – С. 55–66.

Про В. С. Будника на с. 58–59.

360. ФЕДОРЕНКО И. Роль В. С. Будника в становлении ракетно-космической отрасли Украины / И. В. Федоренко, В. В. Хуторный // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Серія: Історія і філософія науки і техніки. – 2007. – Вип. 14. – С. 59–62.

361. ХІДЕКЕЛІ А. Їх не знали навіть на прізвище / А. Хідекелі // Демократ. Україна. – 2003. – 24 черв. – С. 6.

Про академіка, ракетобудівника В. С. Будника.

362. ХУТОРНОЙ В. В. С. Будник и становление ракетно-космической техники в Украине / В. В. Хуторной // Наука та наукознавство. – 2004. – № 4. Додаток. – С. 242–247.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ В. С. БУДНИКА

363. ГОГЧЯН Ю. Далекие звезды Василия Будника / Ю. Гогчян // Вісті Придніпров'я. – 2013. – 27 черв. – С. 6. : фот.

Презентація книги «Будник. Дело всей жизни», написаної до сторіччя з дня народження конструктора.

364. ЛЯПАЛО А. В честь великого ракетчика установлена мемориальная доска / А. Ляпало // Днепр вечерний. – 2008. – 27 июня. – С. 2.

Меморіальна дошка В. С. Буднику в Дніпропетровську (нині м. Дніпро).

365. ПЛАТОНОВ В. Разработчика нескольких поколений межконтинентальных ракет и космических носителей академика Василия Будника похоронили в Днепропетровске на аллее героев / Владимир Платонов // Факты и комментарии. – 2007. – 14 марта. – С. 2 : фот.

366. ЧУБ В. Полководец космической державы / В. Чуб // Наше місто. – 2008. – 25 черв. – С. 1.

Про відкриття меморіальної дошки В. С. Буднику у Дніпропетровську.

КУЧМА ЛЕОНІД ДАНИЛОВИЧ

(1938 р.н.)

Леонід Данилович Кучма народився 9 серпня 1938 року у с. Чайкине Новгород-Сіверського району Чернігівської області.

У 1960 році закінчив фізико-технічний факультет Дніпропетровського державного університету за спеціальністю інженер-механік. З 1960 по 1982 рік працював інженером, старшим інженером, провідним конструктором, технічним керівником випробувань ракетно-космічних комплексів космодрому Байконур. У 1982–1986 роках Л. Кучма – перший заступник генерального конструктора КБ «Південне». З 1986 по 1992 рр. – генеральний директор ВО «Південний машинобудівний завод».

Леонід Данилович зробив вагомий внесок у створення високоефективних зразків ракетної техніки. Як технічний керівник випробувань на космодромах Байконур і Плесецьк, забезпечував льотне відпрацювання бойових і космічних ракетних комплексів, зокрема Р-36М, РТ-23, «Циклон», «Зеніт». На посаді першого заступника генерального конструктора КБ «Південне» керував розробленням твердопаливної ракети РТ-23 УТТХ. Як генеральний директор Південмашзаводу, Л. Кучма керував серійним випуском стратегічних ракет Р-36М2 (SS-18, «Сатана»), РТ-23 УТТХ (SS-24, «Скальпель»); космічних носіїв «Циклон», «Зеніт»; космічних апаратів військового й народногосподарського призначення. З 1992 по 1993 рік Леонід Данилович був Прем'єр-міністром України, а з 1994 по 2005 – Президентом України. Як Прем'єр-міністр і Президент України, зіграв велику роль у збереженні й подальшому розвитку ракетно-космічного потенціалу України. Брав безпосередню участь в

організації польоту першого космонавта України Л. К. Каденюка, підготовці й укладанні міжнародних угод за космічними проектами «Дніпро», «Морський старт», «Циклон-4».

ПРАЦІ Л. Д. КУЧМИ

367. А. М. МАКАРОВ – людина мирового масштабу // Макаров – патріарх ракетостроєння : зб. воспоминаний о Ген. дир. Южмаша А. М. Макарове / сост.: Б. Е. Василенко [и др.] ; под общ. ред. Ю. С. Алексеева. – Киев : Спейс-Информ, 2016. – С. 6–10 : фот.

368. АВИАПРОМ: тяжкий зліт : [избр. гл. из кн. «Зламано десятиліття»] // 2000. – 2010. – № 18. – С. В1, В3.

Про розвиток авіаційної промисловості в Україні в кінці 80-х – початку 90-х років ХХ ст.

369. ГЕРМЕТИЧНІСТЬ у ракетно-космічній техніці : [підручник] / Ф. П. Санін, Є. О. Джур, Л. Д. Кучма, В. А. Найдьонов ; Дніпропетр. держ. ун-т. – Дніпропетровськ : Вид-во ДДУ, 1995. – 168 с.

370. ДИНАМИЧЕСКОЕ проектирование ракет : задачи динамики ракет и их космических ступеней : монография / И. М. Игдалов, Л. Д. Кучма, Н. В. Поляков, Ю. Д. Шептун ; под ред. С. Н. Конюхова. – Днепропетровск : Изд-во ДНУ, 2010. – 264 с.

371. ДИНАМІЧНЕ проектування ракет : задачі динаміки ракет та їх космічних ступенів : підручник / Й. М. Ігдалов, Л. Д. Кучма, М. В. Поляков, Ю. Д. Шептун ; за ред. С. М. Конюхова. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2011. – 276 с.

372. ЗЛАМАНО десятиліття. – К. : Інформаційні системи, 2010. – 559 с. : іл.

Про розвиток авіаційної промисловості в Україні в кінці 80-х – поч. 90-х років ХХ ст. на с. 255–265.

373. КОСМОПРОМ: зупинка старту // Зламано десятиліття. – К. : Інформаційні системи, 2010. – С. 266–275 : іл.

Про розвиток космічної галузі в Україні кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

374. О РАКЕТАХ «южан» и высоких технологиях : отрывки из книги «Украина – не Россия» // Аэрокосм. вестн. – 2004. – № 30. – С. 33–40.

375. ПОЛІМЕРНІ композиційні матеріали в ракетно-космічній техніці : підруч. для студ. вищих навч. закл. / Є. О. Джур, Л. Д. Кучма, Т. А. Манько [та ін.] – Київ : Вища освіта, 2003. – 399 с.

376. ПРО РАКЕТИ «южан» і високі технології // Україна – не Росія. – Москва : Время, 2004. – С. 313–405.

377. РАЗВИТИЕ ракетно-космической техники в Украине : учебник / Ф. П. Санин, Е. А. Джур, Л. Д. Кучма, В. В. Хуторной. – Днепропетровск : Изд-во Днепропетр. ун-та, 2001. – 391 с.

378. РАКЕТА как объект управления : учеб. для студ. вузов / И. М. Игдалов, Л. Д. Кучма, Н. В. Поляков, Ю. Д. Шептун ; под ред. акад. С. Н. Конюхова. – Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 2004. – 544 с.

379. РАКЕТИ-НОСИ́ і космічні ступені ракет як об'єкти керування : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Й. М. Ігдалов, Л. Д. Кучма, М. В. Поляков [та ін.] ; під ред. С. М. Конюхова. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2007. – 564 с.

380. РОЗВИТОК ракетно-космічної техніки в Україні : підруч. для вузів / Ф. П. Санін, Є. О. Джур, Л. Д. Кучма [та ін.] ; Дніпропетр. нац. ун-т, Нац. центр аерокосм. освіти молоді України. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2002. – 401 с. : портр., фот.

381. СПЕЦІАЛЬНЕ матеріалознавство : підручник / Т. А. Манько, Л. Д. Кучма, С. І. Губенко [та ін.]. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2004. – 216 с.

382. ТВЕРДОТОПЛИВНЫЕ ракетные двигатели: материалы и технологии : учеб. для студентов вузов / Ф. П. Санин,

Л. Д. Кучма, Е. А. Джур, А. Ф. Санин ; Днепропетр. гос. ун-т. – Днепропетровск : Изд-во Днепропетр. ун-та, 1999. – 320 с.

383. ТВЕРДОПАЛИВНІ ракетні двигуни. Матеріали і технології : підручник для вузів / ред.: Ф. П. Санін, Л. Д. Кучма, Є. О. Джур [та ін.] – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 1999. – 318 с.

384. ТЕХНОЛОГІЯ виробництва ракетно-космічних літальних апаратів : навч. посібник / Ю. С. Алексєєв, О. Є. Джур, О. В. Кулик, Л. Д. Кучма [та ін.] ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2007. – 480 с.

385. УКРАЇНА – не Росія. – Москва : Время, 2004. – 560 с.

КНИГИ ПРО Л. Д. КУЧМУ

386. БОНДАРЕНКО К. Леонид Кучма / К. П. Бондаренко. – Харьков : Фолио, 2009. – 217 с.

Біографія Л. Д. Кучми.

387. БОНДАРЕНКО К. Леонид Кучма: портрет на фоне епохи / К. П. Бондаренко. – Харьков : Фолио, 2007. – 636 с.

388. ДОРОГОЮ честі. Леонід Кучма : штрихи до біографії людини і Президента. – Київ : [б.в.], 1999. – 32 с.

389. ЗЕМНІ шляхи і зоряні орбіти : штрихи до портрета Леоніда Кучми / упоряд.: В. П. Горбулін [та ін.]. – Київ : [б. в.], 1998. – 78 с.

В основу книги покладено спогади співробітників конструкторського бюро «Південне» і заводу «Південмаш», які багато років працювали з Леонідом Даниловичем Кучмою.

390. КОРЖ Г. Настоящая биография второго Президента Украины / Геннадий Корж. – Харьков : Фолио, 2005. – 413 с. : ил.

391. ЛЕОНІД Данилович Кучма: Per aspera ad astra / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара ; [авт.-упоряд. В. Д. Демченко та ін.]. – Ювілейне вид. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – 189, [2] с. : іл.

Про основні віхи життєвої і творчої біографії Л. Д. Кучми.

СТАТТІ ПРО Л. Д. КУЧМУ

392. ВИДАТНІ діячі ракетобудування й космонавтики, життя та діяльність яких пов'язані з Україною // Сторінки ракетно-космічної історії України : альбом. – Київ, 2010. – С. 5–120.

Про генерального директора заводу «Південмаш» Л. Д. Кучму на с. 64–65.

393. ГРИНЕВЕЦЬКИЙ С. Глибокий аналіз, повчальні уроки / С. Гриневецький // Голос України. – 2010. – 19 жовт. – С. 4.

Про книгу Леоніда Кучми «Зламане десятиліття».

394. ДРОЗД В. З вірою і вірністю / В. Дрозд // Черніг. вісн. – 1999. – 20 серп. – С. 1–2.

Біографія Л. Д. Кучми.

395. КОВАЛЕЦЬ Я. Рідні джерела / Я. Ковалець // Пульс недели. – 2004. – 16 июл. – С. 1.

Про родину Л. Д. Кучми на Чернігівщині.

396. КУЧМА Леонід Данилович // Чернігівці – лауреати державних премій : довідник / упоряд.: Т. П. Журавльова, Л. П. Ларіонова, С. М. Сергєєва ; Черніг. іст. музей ім. В. В. Тарновського. – Чернігів, 2009. – С. 159–160.

397. КУЧМА Леонід Данилович // Хто є хто в Україні : 7000 біогр. довідок / [упоряд.: Ю. Марченко, О. Телемко]. – Київ : К.І.С., 2004. – С. 445 ; Хто є хто в Україні : 9000 біогр. довідок. – Київ : К.І.С., 2007. – С. 525–526.

398. КУЧМА Леонід Данилович // Хто є хто на Чернігівщині. Видатні земляки : довід.-біогр. вид. – Київ, 2004. – Вип. 2. – С. 38.

399. КУЧМА Леонід Данилович: почесний громадянин міста // Катеринослав-Дніпропетровськ – 225 : видатні особистості та обличчя міста. – 2-е вид. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2001. – С. 37.

400. МІРОШНИК О. Ми росли разом / О. Мірошник // *Жизнь Семеновщины*. – 2000. – 27 июня. – С. 2.

Спогади про Л. Д. Кучму його шкільного товариша Володимира Фролова.

401. МИХАЙЛОВ А. Леонид Кучма: «В 1960 году во время взрыва на старте первой янгелевской межконтинентальной баллистической ракеты Михаила Кузьмича спасло то, что других медленно убивает: он отошел покурить» / Александр Михайлов // *Факты и комментарии*. – 2011. – 27 жовт. – С. 5.

Спогади Л. Д. Кучми про Михайла Янгеля – головного конструктора ОКБ-586 (КБ «Південне»).

402. МІТРАХОВ М. Керівники провідних ракетно-космічних підприємств України // *Видатні діячі ракетно-космічної України* / М. О. Мітрахов. – Київ : Спейс-Інформ, 2015. – С. 64–127.

Про генерального директора заводу «Південмаш» Л. Д. Кучму на с. 82.

403. НА ЗАМОВЛЕННЯ земляків // *Урядовий кур'єр*. – 2004. – 12 серп. – С. 1.

На замовлення жителів с. Чайкине Новгород-Сіверського р-ну випущено монету із зображенням Президента України Л. Кучми.

404. НИКУЛЕНКО Т. Так оставьте ненужные споры, он себе уже все доказал... : 9 августа Президенту Украины (1994–2005) Леониду Даниловичу Кучме исполняется 75 лет. Сегодня о нем говорят друзья и соратники / Т. Никуленко // *Бульвар Гордона*. – 2013. – № 32. – С. 3–7.

405. ПЛАТОНОВ В. Леонид Кучма: под созвездием Льва // *Южное созвездие* : в 2 кн. Кн. 1. Главные и генеральные / В. Платонов. – Днепропетровск : Проспект, 2008. – С. 189–228 : портр.

Про роботу Л. Д. Кучми в КБ «Південне».

406. ПЛАТОНОВ В. Макаров : худож.-документ. біогр. / Владимир Платонов. — Днепропетровск : Проспект, 2006. — 304 с. : ил.

Про Л. Д. Кучму на с.: 204–205, 238, 254–255.

407. ПЛАТОНОВ В. Янгель создатель оружия выживания / Владимир Платонов. — Днепропетровск : ИМА-пресс ; Скифия, 2011. — 528 с. : ил.

Про Л. Д. Кучму на с.: 435–437, 468, 479.

408. ПРИЗВАНЫ временем : от противостояния к международному сотрудничеству / под общ. ред. С. Н. Конюхова. — Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 2004. — 765 с.

Про Л. Д. Кучму на с.: 162, 164–165, 303, 377, 379, 382, 392, 394–396, 417, 420, 434, 475, 525, 538, 576–577, 599, 605, 613, 622–623, 627, 630, 658, 662, 664, 666, 669.

409. ПУЩЕНКО П. Кучма особой секретности / Павел Пущенко // Весть. — 2014. — 13 верес. — С. 13.

Про вручення у Чернігові Л. Д. Кучмі нагороди «Почесний громадянин Чернігівської області».

410. САВЧУК В. Кучма Леонід Данилович / В. С. Савчук // Професори Дніпропетр. нац. ун-ту ім. Олесь Гончара 1918–2008 / голова редкол. М. В. Поляков. — 2-е вид. — Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2008. — С. 256–257.

411. «СЕКРЕТНИЙ» підрозділ галузі : нариси історії фізико-технічного ін-ту Дніпропетр. нац. ун-ту / редкол.: М. В. Поляков (керівн.), Ю. С. Алексєєв, Є. О. Джур [та ін.]. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2001. — 376 с.

Про Л. Д. Кучму на с.: 3–4, 9, 13, 90–91, 194–195, 199, 245–246, 259, 261–262, 267, 273, 277, 286, 288, 321, 358–359.

412. СОЗДАНИЕ ракетно-космических комплексов, не имеющих аналогов. 1971–1990 // Конструкторское бюро «Южное». Люди и ракеты : фотоальбом / под общей ред. А. В. Дегтярева. — Днепропетровск : Спейс-Информ. — 2014. — С. 182.

Про генерального директора (1986–1992) ВО «Південмаш» Л. Д. Кучму.

413. ШАРОВ І. Кучма Леонід Данилович // 100 видатних імен України / Ігор Шаров. – Київ : Альтернативи, 1999. – С. 224–229.

Біографія, інженерна та політична діяльність Л. Д. Кучми.

414. ШКАБКО С. «Дніпропетровський період» суспільно-політичної діяльності Леоніда Кучми / Сергій Шкабко // Етнічна історія народів Європи. – 2016. – Вип. 48. – С. 103–109.

Трудова та громадсько-політична діяльність Леоніда Кучми в період 1975–1990 років.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абакумова Ю. 230, 279
Абліцов В. 60, 173
Абрамов А. 174
Аверков С. 314
Аксенова С. В. 20
Александров А. А. 175-177
Алексеев Г. 21
Алексеев Ю. С. 367, 384, 411
Андрейшин М. 178
Анненський М. Ф. 3
Анисимов Н. Л. 179
Апенченко О. 136
Асмаковский Э. 315
Асташенков П. Т. 137-139, 180
Атлантова Л. 155
Бабко В. 22
Багров М. 109
Бадай М. В. 329
Байда О. 23
Бакланов А. 181
Баланина М. Н. 182, 183
Бармин В. П. 41, 257
Белов В. 184
Белоцерковский О. М. 185
Бирюков Ю. 186, 187
Білейчук Я. 338
Біленко В. 188
Богущий Ю. П. 60, 256
Бойко Е. 189
Болгов В. В. 40
Боліла А. 350
Бондаренко К. П. 386, 387
Бондаренко М. 316
Бондаренко С. В. 280
Бондарчук Л. І. 286
Бордюг С. 8
Борисов Л. П. 190
Бражнин И. 2
Брамский К. 24, 191
Бровко І. Б. 140, 192
Бугров В. Е. 141, 193
Будник В. І. (333), (345)
Будник В. С. 292-304, (305-366)
Булат А. Ф. 320
Бурдаков В. П. 142
Бурче Е. 130
Валовая М. 80
Валовой Д. 80
Валье М. 25
Василенко Б. Е. 367
Васильева Н. 194
Ветров Г. С. 143, 144, 164, 195-201
Власенко С. 27
Вовк Г. 28
Гагарин Ю. А. (146), (150), (157), (211), (249)
Гагарина А. Т. 203
Гажаман Н. О. 171
Галлай М. Л. 204

- Гальперін Ф. 205
 Гамольський Л. 324
 Гара-Жук М. М. (114)
 Гармаш Н. 345
 Гильзин К. А. 29
 Глушко В. П. 31, 41, 145, 257
 Гнатюк М. 255
 Гогчян Ю. 363
 Голованов Я. К. 30, 147–149, 207–209
 Гольдовский Д. Ю. 146
 Гонюк О. В. 336
 Горбулін В. П. 389
 Грабовський С. 210
 Гриневецкий С. 393
 Губарев В. С. 150, 211, 250
 Губенко С. І. 381
 Гудрамович В. С. 303
 Даниев Ю. Ф. 298
 Данилов Ю. И. 142
 Дегтярев А. В. (О. В.) 306, 325, 327, 412
 Дедов Ф. 11
 Демченко В. Д. 391
 Демченко Л. С. 286
 Демянко Ю. Г. 156
 Денисенко А. 32–34
 Дернова В. 212
 Дерновая В. Н. 35–36
 Джур Є. О. (Е. А.) 305, 369, 375, 377, 380, 3823–84, 411
 Дзюба І. М. 326
 Дроботько Н. 213
 Дрозд В. 394
 Дубас З. 214
 Душкова Н. А. 37
 Емельянов В. 215
 Ефимов Р. 281
 Железняков А. Б. 151, 152
 Животонова Н. Т. 326
 Журавльова Т. П. 318, 396
 Журба К. 216
 Зевако В. С. 358
 Зигуненко С. 184
 Зільберман Е. 217, 218, 282
 Злотин Г. Н. 283
 Зятєв С. 284
 Ивановский О. Г. 219
 Игдалов И. М. (Ігдалов Й. М.) 370, 371, 378, 379
 Иовлева Т. 241
 Ишлинский А. Ю. 135
 Іваненко В. В. 336
 Іваницький М. (45)
 Іващенко В. 4, 5, 6, 38, 39, 220
 Ільченко М. 221
 Кавун О. 222–223
 Калапуша Л. 224
 Кальян А. 155
 Карпов Е. А. 225
 Келдыш М. В. 134
 Кибальчич М. І. (Н. И.) 1, (2–123), (191)
 Кибальчич Ф. А. 12, (122)
 Ковалець Я. 395
 Коваль А. Д. 97

- Коваль В. І. 329
 Коломієць В. 285
 Колтачихіна О. Ю. 330
 Кольцова М. 7
 Кондратюк Ю. В. (24)
 Кононенко М. П. 226
 Конюхов С. Н. (С. М.) 309, 331, 332, 370, 371, 378, 379, 408
 Копил О. А. 221, 228, 286, 352
 Корж Г. 390
 Королев Ю. А. 229
 Королева Н. С. 156, 165, 230, 231, (270), (287)
 Корольов С. П. (24), 124–134, (135–291)
 Костенко І. 232, 287
 Костриця М. 233
 Кравец А. С. 4, 5
 Крамаров Г. М. 190
 Кривда М. 234
 Крючкова П. Д. 53
 Крячко С. С. 280
 Кузнецов Н. Ф. 157
 Кузьменко Л. 43
 Кулик О. В. 384
 Кулиш Л. 333
 Кульбицький О. 44
 Куриленко В. 45–47, 110–112
 Кучма Л. Д. (347), 367–385, (386–414)
 Кушнір С. 235
 Лазанська Т. І. 48
 Лапшина Г. 80
 Ларіонова Л. П. 318, 396
 Легостаєв В. П. 165
 Лей В. 49
 Лисенко О. 52
 Литовченко В. 50
 Лопота В. О. 165
 Лукаш О. М. (114)
 Линдін В. І. 51
 Лянко Т. Д. 53
 Ляпало А. 364
 Ляпунов Б. В. 54–56
 Ляшенко Л. 57
 Макаров А. А. (ред.) 154
 Макаров О. М. (367), (406)
 Малишевський І. 58, 59
 Малієнко О. 334
 Манько Т. А. 375, 381
 Маркуша А. 8
 Марченко Ю. 397
 Матиясевич Л. 236
 Махновець М. 113
 Махов І. (худ.) 69
 Мелуа А. І. 335
 Мелькумова Т. М. 126
 Мельников Л. 237
 Минутко І. 9, 61
 Мисливець Н. 336
 Митрякова Н. 238
 Михайленко В. М. 63, 64
 Михайлов О. 401
 Мишин В. 239

- Мірошник О. 400
 Міткевич М. 62
 Мітрахов М. О. 337, 402
 Морозова А. 240
 Москотіна О. 65–67, 114
 Мусійко Т. М. (117)
 Нагаєв Г. 10, 69, 70
 Назаров Г. 146, 262
 Найдьонов В. А. 369
 Населевець Н. 68
 Нестеренко П. 71
 Нечипоренко Л. 289
 Никуленко Т. 404
 Ніконов В. 72
 Новиков О. В. 325
 Одинцов Д. С. 20
 Оппоков В. Г. 179
 Очкурова О. 241, 271
 Павленко С. 73
 Пакаліна О. М. 20
 Паппо-Користін В. М. 331, 339
 Пахомкін В. 116
 Первушин А. 158
 Переверзєв Є. С. (ред.) 296
 Перельман Я. І. 74
 Перовська С. (13)
 Петров М. (худ.) 9
 Петухова О. 75
 Пилипенко В. 340, 341
 Пінчук І. 342
 Пістоленко І. О. 242
 Платонов В. 243, 307, 308,
 343–345, 365, 405–407
 Плачинда С. П. 76, 167
 Победоносцев Ю. О. (242)
 Поветкіна Л. 77, 78
 Поляков В. 12
 Поляков М. В. 311, 349, 370,
 371, 378, 379, 410, 411
 Пономарьов Г. 244
 Попова І. С. 336
 Пришутів Е. 81
 Прусс О. П. 83
 Пущенко П. 409
 Райзман Д. 159
 Раушенбах Б. В. 164
 Рахманін В. Ф. 245, 346
 Ребров М. Ф. 160
 Рибак Н. С. 84
 Рідченко А. 246
 Родних О. О. 85
 Романець Д. 247
 Романов О. П. 86, 161–163,
 248–250
 Романчук Л. 347
 Руденський Ю. П. 280
 Рудичева І. 271
 Рудник В. 251
 Ринін М. 87
 Рябенко І. 252
 Савчук В. С. 348–350, 352, 410
 Сакун В. 117
 Салай Г. 77
 Самохвалова Л. 238
 Сандул В. 351
 Санін А. Ф. 382

- Санін Ф. П. 310, 352, 359, 369,
 377, 380, 382, 383
 Сапожніков Л. 88
 Свириденко Н. Ф. 298
 Свободин О. 89
 Севастьянов В. І. 262
 Сегал О. 13
 Седень О. 90
 Селіфонов І. П. 323
 Сергєєва С. М. 318, 396
 Сергійчук В. 91, 353
 Серов В. Р. 261
 Серпокрьл С. 14
 Скворцов К. В. 92
 Скоморовська Н. М. 171
 Скуридин Г. 262
 Смолій В. А. 48
 Сніжинська С. В. 93, 263
 Соболев Д. 264
 Соколовський В. 95
 Соколовський О. 94
 Соколова С. 126
 Срібненко І. 96
 Старостин О. 168
 Стежеринський А. 354, 355
 Студьонова Л. 265
 Судаков В. С. 346
 Сусь Б. А. 98, 266
 Ситін В. 267
 Телемко О. 397
 Терентьева Н. 356
 Терес Н. В. 268
 Тетянич В. 286
 Тимченко С. 221
 Тимченко Т. 104
 Тихомиров Л. О. 15
 Ткаченко В. Д. 357
 Томський В. С. 169
 Топчєєв Ю. І. 269
 Третьак С. 119
 Трунов К. І. 137
 Тютюнник Є. 99
 Федоренко І. В. 339, 358–360
 Фомічов А. 120
 Фтомова І. 100
 Халіман Г. 121
 Хандрос Б. 270
 Харченко Т. 271
 Хідекелі А. 361
 Храмов Ю. О. 330
 Хрієнко М. 101
 Хуторной (Хуторний) В. В. 339,
 360, 362, 377
 Ціолковський К. Е. (193), (272)
 Цимбал В. 18
 Чернишов М. 102
 Черняк А. Я. 19
 Черток Б. 273
 Чикирисова Г. В. 274
 Чуб В. 366
 Чутко І. 103
 Шаров І. 275, 413
 Шевченко В. 104
 Шевченко Л. 286
 Шевчук С. 170
 Шелест І. 276

Шептун Ю. Д. 370, 371, 378
Шехтер М. Е. 190
Шкабко С. 414
Шлядинский О. 152
Шпак В. 105, 277, 278, 291
Штернфельд А. 106
Щербак Г. 241
Ющенко Л. 107, 108, 122, 123
Янгель М. К. (308), (352), (401), (407)

ЗМІСТ

Від упорядника	3
Кибальчич Микола Іванович (1853–1881)	4
Праці М. І. Кибальчича	5
Книги про М. І. Кибальчича	5
Статті про М. І. Кибальчича	7
Вшанування пам'яті М. І. Кибальчича	17
Корольов Сергій Павлович (1907–1966)	19
Праці С. П. Корольова	20
Книги про С. П. Корольова	21
Статті про С. П. Корольова	26
Вшанування пам'яті С. П. Корольова	39
Будник Василь Сергійович (1913–2007)	41
Праці В. С. Будника	42
Книги про В. С. Будника	44
Статті про В. С. Будника	45
Вшанування пам'яті В. С. Будника	51
Кучма Леонід Данилович (1938 р.н.)	53
Праці Л. Д. Кучми	54
Книги про Л. Д. Кучму	56
Статті про Л. Д. Кучму	57
Іменний покажчик	61

Довідкове видання

Внесок чернігівців у розвиток космонавтики

Біобібліографічний покажчик

Укладач

Редактор

Відповідальна за випуск

Комп'ютерна верстка

О. М. Плаунова

О. І. Іваненко

І. М. Аліференко

А. О. Ширманова

Ризограф ОУНБ ім. В. Г. Короленка

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач

КЗ «Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека

ім. В. Г. Короленка»

проспект Миру, 41, м. Чернігів, 14000

e-mail: korolenkolib@ukr.net

